H. Magnus Enzensberger

TİTANİC'İN BATIŞI

Türkçesi: Sezer Duru

DÜNYA ŞİİRİ DİZİSİ

HANS MAGNUS ENZENSBERGER

TİTANİC'İN BATIŞI

Türkçesi : Sezer Duru

Kurucusu:
OĞUZ AKKAN
cem yayınevi

Dizgi, Baskı : Onur Basımevi Tel. : 28 17 54
Istanbul 1983

HANS MAGNUS ENZENSBERGER

1929'da Kaufbeuren'de (Almanya) doğdu. İlk gençlik yıllarını Nürnberg'de geçirdi. 1944-45 yıllarında Alman ordusuna alman Enzensberger savaşın bitiminden sonra yazınbilim, dil ve felsefe öğrenimi yaptı. Çeşitli üniversitelerde dersler verdi, radyo ve yayınevlerinde çalıştı. Dünyanın çeşitli ülkelerinde bulundu, Norveç, Sovyetler Birliği, A.B.D., Küba ve İtalya uzunca yaşadığı ülkelerdendir. Şimdilerde Münih ve Venedik'de yaşamaktadır.

H. M. Enzensberger daha ilk kitabı olan «Kurtların Savunması» (1957) ile kendinden söz ettirmiştir. Bağımlı, öfkeli, dili çok iyi kullanan, acımasız bir toplumsal eleştiri getiren, sürekli yeni deneylere açık, dinamik bir ozan olmuştur. Ozanlığı yanında denemeleri de çok önemlidir. Ayrıca «Kursbuch» adlı derginin yıllarca yayımcılığını yapmıştır. 1980 Ekiminden bu yana «Transatlantik» adlı dergiyi çıkarmaktadır.

1967 yılında Türkiye'yi de ziyaret eden ozanın «Havana Duruşması» adlı belgesel oyunu yurdumuzda yayınlanmış ve başarı ile uzun süre sahnelenmiştir.

Batı Almanya'da yıllarca siyasal görüsleri ve yayınları ile eleştiriler getirmis olan, parlemento dışı muhalefetin kurucularından sayılan H. M. Enzensberger, zamanla içinde yaşadığı toplumun umutsuzluğunu görmüş ve TİTANİC'İN BATIŞI adlı kitabında bu umutsuzluğu dile getirmeye çalışmıştır. Kitap uygarlığın bir tarihçesini verirken, aynı zamanda yazarın yaptığı bir öz eleştiri niteliği de taşımaktadır. Ya-

zar geçirdiği onca deneyimden sonra umutla bağlandığı birçok şeyden yılmıştır. Titanic'de bu yılgı, ancak büyük duyarlığı olan bir ozanın başarabileceği bir dil ve teknikle, alayla, çelişkiler sergilenerek, gerilimler, doğrular ve eğriler, insan dramları, kitlelerin çaresizliği, sürekli ezilişleri, kaymağın belli bir zümre tarafından yenilişi içinde anlatılmıştır. Bu açıdan kitaba bir insanlık destanı demek abartma olmaz.

H. M. Enzensberger 1961-62'de Alman Eleştirmenleri ödülünü, 1963'de Georg Büchner ödülünü, 1979'da Berlin Kenti Edebiyat ödülünü ve 1989'de Struga (Yugoslavya) Şiir ödülünü almıştır.

Başlıca yapıtları şunlardır:

«Kurtların Savunması» 1957, «Taşra Dili» 1960, «Şiir ve Politika» 1962, «Körler Yazısı» 1964, «Ayrıntılar» 1962, «Politika ve Cürüm» 1964, «Herşeyin Altındaki Almanya» 1967, «Havana Duruşması» 1970, «Anarşinin Kısa Süren Yazı» (roman) 1972, «Palavra» 1974, «Anıt Mezar» 1975, «Titanic'in Batışı» 1978, «Yokolma öfkesi» 1980...

Sezer Duru

BİRİNCİ ŞARKI

Kulağını kabartmış biri. Bekliyor. Soluğunu
tutuyor, çok yakında,
burada. Benim, diyor, şu konuşan.

Bir daha asla, diyor,
şimdiki gibi sessizlik olmayacak,
şimdiki gibi kuru ve sıcak.

Kendini dinliyor
uğuldayan kafasında.
Orada kimse yok başka,

bu ben olmalıyım diyen dışında.
Bekliyorum, soluğumu tutuyorum,
kulak kabartıyorum. Uzaktan

kulaklara, bu yumuşak etten
antenlere ulaşan gürültünün anlamı yok.
Kan bu,

damarlarda atan.
Soluğumu tutarak
uzun süre bekledim.

Zaman makinamın
kulaklarında beyaz bir uğultu,
dilsiz kozmik hışırtı.

Mors vuruşu yok. Yok imdat yakarışı.
Susuyor telsizler.
Ya her şey bitti,

diyorum kendi kendime, ya da
henüz başlamadı.
Ama şimdi! Şimdi:

Bir gıcırtı. Bir tıkırtı. Bir yırtık.
İşte bu. Demir bir el
tırmalıyor kapıyı. Sonra duruyor.

Bir şey yırtılıyor.
Uçsuz bir branda bezi,
bembeyaz bir sinema perdesi,

önce yavaş, sonra
daha hızlı ve gittikçe daha hızlı
ve hışırdayarak yırtılıyor.

Başlangıç bu.
Duyuyor musunuz? Duymuyor musunuz?
Sıkı durun!

Sonra gene sessizlik.
Yalnız duvarda
elmas kesimi yınlaması gibi bir ses,

kristal bir titresim,
gittikçe hafifleyip
yok oluyor.

İşte buydu.
Bu muydu? Evet,
bu olmalı.

Başlangıç buydu.
Hep belirsizdir
sonun başlangıcı.

Onbiri kırk geçiyor
gemide saat. Su çizgisinin altındaki
çelik çeper aralanıyor,

yırtıyor onu
ikiyüz metre boyunda
akıl almaz bir bıçak.

Parlayan gövdeyi sıyırıp
bölmelerden içeri vuruyor su
otuz metre yukarda

yüzeyden, kapkara ve sessiz
bir buzdağı geçip
gözden yitiyor karanlıkta.

İKİNCİ ŞARKI

Belli belirsizdi çarpışma. Şöyleydi ilk telsiz:
Saat 00.15 Mayday. Herkese. Durum 41° 46° kuzey
50° 14° batı. Eşsiz bir araç şu Marconi!
Başında ve gövdesinde bir tıkırdama, telsiz
ve uzak, çok uzak - yarım yüzyıldan daha da uzak!
Ne cankurtaran düdüğü, ne de alarm çanı, yalnız
belirsiz bir tıkırtı kamara kapılarında,
hafif bir öksürük sigara salonunda. Aşağıda
su yükselirken, kamarot, D-güvertesinde, durmadan sızlanan
yaşlı beyefendinin (makina ve madeni eşya işinde
kendileri),
kunduralarını bağlamakta.
Cesaret! Yorulmak yok, bayanlar,
koşar adım, diye bağırıyor, Mr. Mc Cawley, cimnastik
öğretmeni,
bej flanel elbisesi içinde her zamanki gibi zinde,
parke döşeli cimnastik salonunda. Salınıp duruyor
ordan oraya sessizce, mekanik develer.
Oysa midesinden hasta, yüzme bilmiyor,
korkuyor en yorulmaz olanı, kimse farkında değil.
John Jacob Astor ise bir cankurtaran simitini kazıyor
tırnak törpüsü ile, kızlık adı Connaught olan karısına
içinde ne olduğunu gösteriyor (herhalde mantar var), oysa o
anda
ön taraftaki yük bölümüne
bilek kalınlığında sular girmiş bile,
posta çuvallarının altında buz gibi kaynamakta ve
sızmakta gemi mutfağına doğru. *Wigl wagl wak, my monkey'i*

çalıyor bembeyaz üniformalı orkestra:
«Dolarprensesi»nden bir potpuri.
Yürüyün metropole! Berlin, ta kendisi işte!
Yalnız en aşağıda, her zaman olduğu gibi, her şeyin ilk önce
kavrandığı yerde, hızla toplanmakta bohçalar,
bebeler ve şarap kırmızısı yastık kılıfları.
İngilizce bilmez ara güverte, almanca da bilmez,
ama şunu anlatmak hiç gerekmez ona:
Birinci mevki en başta gelir,
hiçbir zaman yeterince süt yoktur herkese
ve hiçbir zaman yeterince ayakkabı ve hiçbir zaman
yeterince cankurtaran sandalı.

Kıyamet. Umbria üslubu, yaklaşık 1490

Eskisi gibi genç değil
artık, iç çekiyor,
büyük beyaz bir tual alıyor önüne, düşünüp taşınıyor,
uzun, sert bir pazarlık yapıyor alıcı ile,
adam Abruzyalı pinti bir papaz,
ya da başrahip, ya da keşiş. Gene kış geliyor işte,
parmak kemikleri takırdıyor, şöminede hışırdıyor
çalı-çırpı. İç çekiyor, zemini boyuyor,
kurumasını bekliyor, bir kez daha boyuyor zemini,
ufacık kartonlara, tipleri karalıyor, sabırsız,
karaltı gibi, zamkla kaldırıyor.
Karar veremiyor bir türlü, renkleri karıştırıyor,
anlamsızca oyalanıyor haftalar boyu. Sonra bir gün,
bu arada karnavaldan sonra gelen çarşamba gününe
ya da Meryem Ana Işık Gününe gelinmiştir, erkenden
fırçasını yanık kahverengine batırıp resmi yapmaya
koyuluyor:
Koyu renk bir resim olacak. Nasıl başlamalı
dünyanın batışını boyamaya? Yangını,
yok olan adaları, şimşekleri, garip biçimde
çöken duvarları, çatıları ve kuleleri nasıl yapmalı:
teknik sorunlar bunlar, kompozisyon sorunları.
Az iş değil dünyayı yerle bir etmek.
En zoru da seslerin resmini yapabilmek,
tapınakdaki perdenin yırtılışını,
uluyan hayvanları, gök gürültüsünü. Aslında
her şey yırtılmalı, yırtılmalı,
tual dışında. Teslim günü de belirlendi:

en geç Ölüler Gününde.
O zamana kadar, arka fonda, öfkeli deniz
sırlanmalı, bin kez, yeşil
köpüren ışıklarla, direklerle oyulmuş,
dikine derinlere gömülen gemilerle,
yıkıntılarla, oysa dışarda temmuzun ortasında
tozlu meydanda bir tek köpek bile kıpırdamamakta.
Kentte tek başına kaldı ressam,
çekip gitmiş kadınlar, öğrenciler, uşaklar.
Yorgun görünüyor, kimin aklına gelirdi ki,
yorgun ölesiye. Her şey toprak sarısı, gölgesiz,
öylece donuk duruyor, kötü bir sonsuzluk içinde,
sessiz, resim dışında. Gittikçe
ilerliyor resim, koyulaşıyor yavaşça, gölgelerle
doldurup kendini, çelik mavisi, toprak grisi, bulanık leylâk
rengi,
caput mortuum;* şeytanlarla, süvarilerle,
kırımlarla doluyor, ta ki dünyanın batışı
mutlu bir sona bağlanıncaya dek ve ressam
kısa bir süre için ferahlayıp,
anlamsız bir neşeye kapılıyor, çocuk gibi,
sanki yaşamı bağışlanmıştır.
hemen o gece, dışarda ilk sonbahar yağmuru düşerken,
kadınları, çocukları, dost ve düşmanlarını
şarap içmeye, taze yer elmaları ve çulluklar yemeye
çağırıyor.

---

* «Kuru Kafalar»

ÜÇÜNCÜ ŞARKI

O zamanlar evlerin sıvaları dökülüyordu
pul pul Havana'da, iğrenç bir koku
çökmüştü limana, eski olan ne varsa soluyordu,
gece gündüz özlemle kemiriyordu on yıllık planı yoksulluk
ve ben *Titanic'in Batışı*'nı yazıyordum.
Ayakkabı yoktu, oyuncak da yoktu,
ampul bulunmuyordu, huzur yoktu,
hele huzur hiç yoktu ve yer-gök inliyordu
dedikodudan. O zaman hepimiz:
Yarın daha iyi olacak, yarın değilse bile
öbürgün, diye düşünüyorduk. Neyse—
belki de kesinlikle iyi olmayacak,
ama değişecek, çok değişik olacaktı mutlaka.
Her şey değişecek.
Müthiş bir duygu. Anımsıyorum.

Bunları Berlin'de yazıyorum. Tıpkı Berlin gibi
ben de eski barutluklar,
Doğu, kükürt ve dezenfeksiyon kokuyorum.
Yavaş yavaş soğuyor hava gene,
yavaş yavaş buyrukları okuyorum.
Sayısız sinemanın ötesinde
dikkati çekmez biçimde duruyor Duvar, arkasında,
birbirinden çok uzaklarda, tek tek sinemalar var.
Yepyeni ayakkabılar giymiş yabancıların
tek tek kar üzerinde kaçışlarını görüyorum.
Üşüyorum. Anımsıyorum, inanılır gibi değil,

coşkunun o garip iç açıcı günlerinden bu yana
henüz on yıl bile geçmemiş.

O zamanlar batışı hiç düşünmezdim,
Berlin'de bile, oysa Berlin'in batışı
çoktan tamamlanmıştı. Küba adası
ayaklarımızın altında sarsılmıyordu.
Bize, sanki önümüzde daha bir şey varmış gibi geliyordu,
bizim keşfedeceğimiz bir şey.
Bayramın çoktan bittiğini ve geriye kalan işin
Dünya Bankası bölüm şefleri ve Haber Alma Örgütlerinden
yoldaşların işi olduğunu bilmiyorduk,
bizde ve her yerde.

Bir şey arıyorduk, bu tropik adada
bir şey yitirmiştik. Çimenler yeşerdi
parçalanmış Cadillac'lar üzerinde. Rom nerdeydi,
muzlar nerdeydi? Biz orada
başka şeyler arıyorduk— anlatması güç,
aslında ne olduğunu—
ama bulamadık
o ufacık Yeni Dünya'da,
herkesin şekerden,
kurtuluştan, bol ampullü gelecekten,
süt veren danalardan, yepyeni makinalardan söz ettiği yerde,

Orada, genç melez kızların
kollarında makinalı tüfeklerle
cadde başlarında bana ya da bir başkasına
gülümsedikleri yerde, ben
Titanic'in Batışı'nı yazıyor, yazıyordum.
Geceleri öyle sıcak oluyordu ki uyuyamıyordum.
Genç değildim —ne demek genç?
Deniz kıyısında oturuyordum— ama gene de

bugünkünden on yıl daha gençtim ve
çabalamaktan solmuştu yüzüm.

Temmuz'da olmalı, hayır,
Nisan başı, Paskalya'dan kısa süre önceydi,
Rampa'dan aşağıya doğru iniyorduk,
saat biri geçiyordu, Maria Alexandrovna
parlayan gözleriyle öfkeli baktı bana,
Heberto Padilla sigara içiyordu, henüz
tutuklanmamıştı — ama bu Padilla'nın kim olduğunu
bugün bilen yok, kayboldu çünkü, bir dost,
yitik bir adam — ve herhangi bir alman
asker kaçağı gülüyordu pervasızca— o da
hapsi boyladı, ama çok sonra,
bugün yakında bir yerde buralarda, içki içiyor,
devleti kurtarma denemelerini sürdürüyor,
onu unutmamış olmam gülünç doğrusu,
çok az şey unuttum.

Çetrefilli bir dille konuşuyorduk,
Ispanyolca, Rusça ve Almanca karışık,
on milyonun korkutucu şeker kamışı üretiminden
bugün kimse söz etmez oldu. Bana ne
şekerden, turistim ben!
diye bağırdı asker kaçağı, sonra Horkheimer'den
söz etti, tam sırasıydı sanki Havana'da Horkheimer'den
söz etmenin! Stalin ve Dante üzerine konuştuk,
neden konuştuk bilemiyorum,
Dante ile şekerin ilişkisi neydi?
Dalgındım, dışarıya bakıyordum,
mendireğin üzerinden Karaib denizini seyrediyordum,
işte orda gördüm onu, çok büyük
ve tüm beyazlardan daha beyaz, çok ötede,
bir tek ben gördüm onu, başka kimse değil,
karanlık körfezde, gece bulutsuzdu

ve deniz kapkara ve ayna gibi dümdüz,
gördüm buzdağını, sonsuz yüksek
ve soğuk, soğuk bir serap gibi
yavaşça ilerliyordu, dönüşsüz,
beyaz, bana doğru.

Saçları yitirmek, sinirleri yitirmek,
anlıyor musunuz, değerli zamanı,
yitirmek işte, yüksekliği yitirmek,
parlaklığı, üzgünüm,
zararı yok, noktalardan sonra,
kesmeyin sözümü, kan yitirmek,
babayı, anayı,
Heidelberg'de yitirilen yüreği,
kılını bile kıpırdatmadan,
gene yitirmek, yeniliğin getirdiği
heyecanı, boş ver,
burjuva haklarını, haa,
kafayı, Tanrı adına, kafayı,
zorunluysa,
yitirilmiş cenneti de olsun,
iş yerini, yitmiş oğulu,
yüzü, bunu da haa..,
bir azı dişini, iki Dünya Savaşını,
üç kilo fazlayı yitirmek,
yitirmek, hep yitirmek, çoktan
yitirilmiş hayalleri de,
sırası gelmişken, yitirilmiş
aşk yorgunluğundan söz etmeyelim,
ama gözlerden gelen pırıltı
nereden, bekâreti yitirmek,
yazık, evin anahtarlarını,
yazık, kendi düşüncelerini yitirmiş olarak
kalabalıkta yitirmek,

kesmeyin sözümü,
aklı, son meteliği,
işte onun için, birazdan bitiriyorum,
anlayışı, iflâh olmaz artık,
her şeyi birden yitirmek,
hele bir de ipin ucunu kaçırmak,
ehliyeti ve de neşeyi yitirmek.

DÖRDÜNCÜ ŞARKI

O zamanlar yazdığım her şeye
inanırdım ve *Titanic'in Batışı*'nı
yazıyordum.
İyi bir şiirdi.
Nasıl başladığını
çok iyi anımsıyorum,
bir gürültü ile başlıyordu.
«Bir tırmalama» diye yazmıştım,
«durgunlaşan bir tırmalama». Yok,
öyle değildi, «Yavaş bir şangırt»,
«Gümüş çatal bıçak şangırtısı». Evet,
sanıyorum böyle başlıyordu, böyle
ya da buna benzer biçimde. Belleğimde
kalanı tekrarlıyorum. Sonra nasıl
sürdüğünü anımsamıyorum.

Saf olmak ne kadar da hoş bir şeydi!
Tropik şenliğinin sona erdiğine
inanmak istemiyordum.
(Ne şenliği? Yalnız yoksulluk vardı.
Ey sen koyu cehalet ve ey sen gereksinme..)
Birkaç zavallı yıl sonra,
şimdi, her şey geçti,
ayakkabılar, ampuller,
işsizler, yepyeni
buyruklar ve makinalar kaynıyor çevrede.
Kemiklerimde duyuyorum
soğuğu, bir çağdışılık ortasında
bir çağdışılık.

Briket kokusu var.
Avrupa'nın en çirkin olduğu yerde
yavaşça paslanan dökme demirden
Hohenzollern*'ler ve ZK** — üyelerinin altındaki
tahtımda oturuyorum, vatanın
acı, korku dolu çirkinliğinde
ve anımsıyorum, kendi anılarımı
anımsıyorum. Evet,
o zamanlar kendi kendime, yalnız
bir serap bu demiştim, gerçekte
demiştim, Küba adası ayaklarımızın
altında sarsılmıyor.

O zaman haklıydım.
O zamanlar yiten
benim *Titanic*'in batışı üzerine
yazdığım şiirden başka bir şey değildi.
Kopyası olmayan bir şiirdi,
üstü bez kaplı siyah bir deftere
kurşun kalemle yazılmıştı,
o zamanlar Küba'da
karbon kâğıdı bulunmuyordu.
Hoşuna gitti mi? diye sormuştum
Maria Alexandrovna'ya, sonra
kahverengi kendirden bir zarfa koymuştum.
Havana'da yüklenen ve
Paris'e hiç ulaşmayan posta çuvallarının birinde
kayboldu.

Sonra neler olduğunu hepimiz biliyoruz.
Dışarda kar yağıyor. Zaman zaman

(*) Alman kraliyet ailesi

(**) ZK — Merkez Komitesi

yitirdiğim ipi arıyorum ve ara sıra
tıpkı şimdi olduğu gibi, onu
bulduğumu sanıyorum.
O zaman kopuyorum. Perde
ateş püskürerek ikiye ayrılıyor, aydınlanıyor ortalık,
hepsini tanıyorum gene:
melezleri, ak çember sakallı kaptanı, Dante'yi (1265-1321),
ateşçi Jerome'u, adı bilinmiyor (1888 ? — 1912),
Umbria'lı yaşlı, tırnakları
lekeli ressamı,
şu şu zamanda doğmuş
ve şu şu zamanda ölmüş,
Maria Alexandrovna'yı (1943 —) —

Bütün bu boğulanlar ve donanlar,
kimisi sayılarının 1217 olduğunu,
kimisi 1500 olduğunu söylüyor, dövüşün
bakalım tahta kurtları, dövüşün kurtlar!
Yeniden tanıyorum onları, hepsini tek tek,
Çinli'leri bile,
beş Çinli'yi, tıpkı un çuvalları
gibi serilmişler cankurtaran
kayığının dibine. Sanırım
onlar bunlar, sanırım yaşıyorlar,
ama kesin konuşmak istemem.

Işte oturuyorum burada, battaniyelere sarılmışım,
yağdıkça yağıyor dışarda kar,
ben batışın tadını çıkarıyorum,
Titanic'in batışı ile.
Yapacak daha iyi bir işim yok.
Tanrı gibi bol zamanım.
Birşeyi kaçırdığım yok. Telsiz

konuşmalarıyla, yemek listeleri ile, sulardaki leşlerle
ilgileniyorum. Topluyorum onları,
leşleri, kara, buz gibi
sularından yitirilmiş zamanın.

Kalıntı, cümle yıkıntıları,
boş meyva sandıkları, ağır kendir çuvalları,
kahverengi, ıslanmış ve tuzdan parçalanmış,
akıntıdan mısralar çıkarıyorum,
köpek balıklarının dolaştığı
Karaib denizinin
karanlık, sıcak akıntısından
domuz kılı gibi mısralar, can kurtaran simitleri,
anafora kapılmış anılar topluyorum.

BEŞİNCİ ŞARKI

Kapın sizden kaptıklarını,
alın artık size ait olanı, diye bağırdı,
üşüyerek, ceketi küçük geliyordu ona,
saçı dolanıyordu vinçlere,
bağırdı, ben sizden biriyim,
ne bekliyorsunuz daha? Şimdi
zamanı işte, yıkın parmaklıkları,
atın bu sülük takımını suya,
bavulları, köpekleri, uşakları,
karıları ve hatta çocukları ile,
zorla, bıçakla, ellerinizle!
Ve onlara bıçağı gösterdi,
onlara ellerini gösterdi.

Ama ara güvertedekiler,
Göçmenlerdi bunlar, öylece
karanlıkta durup, yavaşça
kasketlerini çıkarıp, dinlediler onu.

Şimdi kıpırdamazsanız
ne zaman alacaksınız öcünüzü?
Yoksa kendi kanınız ve
çocuklarınızın kanı dışında kan görmeye
dayanamıyor musunuz?
Ve yüzünü tırmaladı,
ellerini kesti
gösterdi onlara kendi kanını.

Ama ara güvertedekiler
onu dinleyip sustular.
Litvanyaca konuşmadığı için değil
(Litvanyaca bilmiyordu)
sarhoş oldukları için değil
(kaba bezlere sarıp
getirdikleri eski tip şişeleri
çoktan boşaltmışlardı);
aç oldukları için değil
(acıkmışlardı da):

Ama bunların hiçbiri yüzünden değil. O
kadar kolay değil açıklaması.
Onun neler söylediğini anlamıyor değillerdi,
ama onu anlamamışlardı.
Onun sözleri kendi sözlerine benzemiyordu.
Onlar, onun bilmediği başka korkularla
ve başka umutlarla yenip bitmişlerdi.
Sabırla durdular orada,
dağarcıkları, tesbihleri,
raşitik çocukları ile
parmaklıkların önünde,
saygıyla dinlediler onu, yer açtılar ona
ve beklediler, batıncaya kadar.

ALTINCI ŞARKI

Durgun bakıyorum Almanya'daki bu çıplak odaya,
birkaç yıl önce beyaz olan bu yüksek tavana,
ufak tozlar halinde masaya çöken kuruma,
kentin her yanı daha hızlı kararırken,
ben, bir metni yeniden yaratmaya çabalayarak
oyalanıyorum,
belki de hiç olmamış bir metni. Resimleri onarıyorum,
kendi yapıtımın sahtesini yaratıyorum. Ve kendi kendime,
Titanic'in sigara salonu nasıldı acaba? diyorum,
oyun masası tahta kaplama mıydı, yoksa yeşil çuha mı
örtülüydü?
Gerçekte nasıldı? Şiirimde nasıldı?
Şiirimde *var* mıydı? Ve Havana'da heyecanla, dalgın,
kavgalara, benzetmelere, sonsuz aşk öykülerine
bulaşmış dolaşan bu ince adam— gerçekten ben miydim?
Bilemem. Ve on yıl sonra da, şimdi burada,
Avrupa'nın en karanlık olduğu yerde, Berlin'de, on yıl
önce, yani
bugün, kendimi aksam haberlerinden, daha önümde
olan ve uzayan,
son yaklaştıkca daha beter sonsuzlaşan o sonsuz
çok sonsuz dakikalardan uzaklaştırmak için yazdığım
bu satırların, benim satırlarım olduğunu kesinlikle
savunamam.
Sıfırın altında iki derece, camın önündeki her şey siyah,
kar bile.
Birden üzerime, neden bilmiyorum, büyük bir iç
rahatlığı çöküyor.
Dışarıya bakıyorum, Bir Tanrı gibi. Görünürlerde buzdağı
yok.

Buz dağı kaçınılmaz biçimde
üzerimize doğru geliyor.

Bak işte, buzulun tepesinden
buzulun ayaklarından
çözülüyor.
Evet, beyaz rengi,
hareket ediyor,
evet, her şeyden
daha büyük, denizde,
havada
ya da karada hareket
eden her şeyden.

Ölümlü düşlerde
buz dağları kervanları
geçiyor:
«Su yüzeyinin dokuzyüz metre
üzerinde,
yeni kırılmış bölümleri
renkler, bırakıyor,
öylesine güzel ve
saydam renkler ki.»
«İnsan, güneş ışınlarının
yüzlerce sarayın camında
yansıdığını sanır.»
Buz dağının ağırlığını
düşünmek
iyi bir şey değil.

Kim ki rastlamıştır ona,
güç unutacaktır
görünümünü,
uzun yıllar yaşasa da.

«Bu oyun
fantaziyi artırıyor,
ama yüreği
de kaçınılmaz bir ürperti ile dolduruyor.»

Buz dağının geleceği yok.
Kendini sürükletir.
Bizim buz dağına gereksinimimiz
yoktur
O kuşku götürmez.
Değersizdir.
Güçlü yanı
rahatlığı değildir.
Bizden büyüktür.
Biz hep
uç kısmını görürüz.

Geçicidir.
Bunu düşünmez.
İlerleme göstermez,
«ama
beyaz, çok büyük,
mavi gölgelerle
damarlı mermer bir masaya benzeyen şeye
düşer ve devrilirse,
deniz ayağa kalkar.»
Bizi ilgilendirmez o,
yavaşça sürüklenir,
hiçbir gereksinimi yoktur,

üremez,
erir.
Geriye bir iz bırakmaz.
Bütünüyle yok olur.
Evet, böyle söylenmesi gerek:
Bütünüyle.

YEDİNCİ ŞARKI

Turumuzu sürdürüyor ve şimdi
palmiyeli salona geliyoruz, küçük balolar veriliyor burada.
O güzelim duvar resimleri özel olarak *Titanic* için
yapılmış
ünlü bir salon ressamı tarafından, şark tarzında.

Dinner First Class
14 Nisan 1912
Caviar Beluga
Hors d'oeuvres varies
Turtle Soup

Burada gördüğünüz kanatlı kapılar Türk hamamına gider,
Dikkat Basamak Var, orada size sağlık mesajları ve su
kürleri yapılır
her zaman doktor kontrolünde emrinizdedir,
Carrara-mermerinden yapılma sütunlara dikkatinizi
çekerim efendim.

Consommé Tapioca
Lobster American Style
Baked Salmon with Horseradish Sauce
Curried Chicken
Almond Rice Tropical Fruit

Büyük fuayenin girişindeki bronz denizkızları
klasik rönesans tarzında tutulmuştur.
Biri barışı, diğeri ilerlemeyi sembolize eder.
Şimdi sayın bayanlar baylar, sizleri akşam yemeğine
davet edebiliriz.

Akşam yemeği. Venedik usulü, 16. Yüzyıl

I

Son akşam yemeği'ni bitirdiğim zaman,
beşbuçuğa onüç metre,
korkunç güç bir iş ama iyi para verildi,
malum sorular soruldu hep.
baltalı bu yabancıların anlamı ne?
Kâfirler gibi giyinmişler, ya da Almanlar gibi.
Kutsal Lukas'ın eline
bir kürdan vermeyi doğru buluyor musunuz?
Efendimizin masasına
Habeşleri, içkicileri ve soytarıları
oturtmak düşüncesini kim verdi size?
Ya bu papağanlı cüceye ne demeli,
her yere burnunu sokan köpek ne,
Memluk'un burnu neden kanıyor?
Beyler, dedim, bütün bunları ben
kendimi eğlendirmek için buldum.
Ama Kutsal Engizisyonun Yedi Yargıcı
kırmızı harmaniyeleriyle dolaşıyor
ve fısıldaşıyorlardı: İnandıramıyor bizi.

II

Çok daha iyi resimler yaptım ben canım;
ama o gökyüzünde öyle renkler vardı ki,
ben yapmamışsam eğer
hiçbir resimde bulamazsınız eşini;
kocaman kasap bıçakları ile görünen

bu aşçılar da hoşuma gidiyor,
alınlıklı, sorguçlu,
kenarları kürkle çevrili başlıklar
ve inci işlemeli türbanlar takan kişileri;
kaymak taşından yapılma saraylarının
en uzak damlarına tırmanmış
ve en yüksek korkuluklardan sarkan örtünmüş kişileri de.
Neyi araştırdıklarını
bilemiyorum. Ama ne size
ne de ermişlere bakıyorlar doğrusu.

III
Daha kaç kez söyleyeyim size!
Eğlencesiz sanat olmaz, diye.
Bu sonsuz çarmıha gerilişler,
tufanlar ve Betlehem'deki çocuk kırımları için de
geçerli,
bana ne diye böyle siparişler verdiğinizi
anlamıyorum.
Eleştirmenlerin iniltileri,
engizisyonun kılı kırk yarması
ulemanın her şeye burnunu sokması
artık bana budalaca gelmeye başlayınca
son yemeği'n
adını değiştirerek
ona
Bay Levi'nin evindeki ziyafet
adını verdim.

IV
Kimin daha uzun yaşayacağını göreceğiz.
Örneğin benim *Kutsal Anna selbdritt*'im.*
Çok neşeli bir konu değil.
Ama tahtın altına,

kum pembesi, siyah ve bakır taşından
nefis desenli mermer döşemeye,
tümünü kurtarabilmek için,
gözleri dönüp duran bir kaplumbağa çizdim, çorba
yapılır ondan,
zarif ayakları ve
yarı saydam boğa gövdesiyle:
nefis bir düşünceydi.
Tıpkı kocaman, ustaca kıvrılmış bir tarak gibi
parlıyordu güneşte topaz rengiyle.

V

Onun sürünerek hareket edişini gördüğümde,
aklıma düşmanlarım geldi.
Galeri sahiplerinin mırıltılarını,
resim hocalarının fısıltılarını,
çokbilmişlerin homurtularını duydum.
Elime fırçamı alıp,
yaratığı gömdüm,
hem de bu mikroplar bana, ne anlama
geldiğini anlatmaya başlamadan önce,
kara, yeşil ve pembe mermerden resimlerle
süslenmiş fayansların arasına dikkatlice
gömdüm yaratığı.
Kutsal Anna en ünlüsü değilse de
en iyi resmimdir benim.
Benden başka kimse bilmez bunun nedenini.

---

* Anna: Meryem'in annesi
Anna, Meryem ve İsa üçlüsü

SEKİZİNCİ ŞARKI

Tenis alanında tuzlu su! Evet, kötü bu,
ama insanın ayaklarının ıslanması dünyanın sonu
geldiğinin belirtisi sayılmaz.
İnsanlar da hep kıyamet daha başlamadan sevinirler
nedense,
tıpkı canına kıyanların bir gerekçe aramaları gibi,
oysa hem dengeyi hem de sinirlerini yitirirler.
Kim sanki boğulmak ister, hele eksi iki derecede?
Tehlike anında yolcuların verdiği yargı
yeteri kadar tutarlı olmasa da, ne yapalım!
Nihayet burada, bu Allahın belası gemide,
birinci mevkide de olsa, doğrusu çok tuhaf olan
Vintage Port* içerek ve titreyerek oturan benim.

Ama diyelim ki, *Titanic* gerçekten battı,
ki ben buna olanaksız gözü ile bakıyordum— mühendisim,
fantazim de pek fazla gelişmemiştir—
ne olur yani? Ne gibi sonuçlar çıkar bundan?
İstatistik açıdan bakıldığında her zaman
birçok geminin tehlike içinde olduğunu görürüz,
kimse de aldırmaz buna, çünkü adları
Rosalinde II ya da *Güzel Manzara*'dır, *Titanic* değil!
Tersine,
yani biz batarken dünya denizlerinde dolaşan binlerce
geminin

---

* Bir şarap cinsi

varmayı amaçladıkları limanlara tam zamanında
ve başlarına bir şey gelmeden ulaşacaklarını düşünün.

Ayrıca her bir yenilik bir felâkete dayanır:
yeni araçlar, kuram ve duygular— buna evrim deniliyor.
Onun için ben diyorum ki: Şaka da olsa,
aynı günde birçok geminin battığını düşünsek,
gene de aklınıza başka şeyler getirmemeniz gerek:
çok büyük fırtınalar, eğitilmiş balinalar, demirden bulutlar.
Ya da insan durduğu yerde yaşamalı. Ağaçlar uzun
süredir yapıyor bunu,
hem de başarıyla. Hele aklımıza bir şey gelmiyorsa—
zaten tümden değişik yaşam biçimleri çoktan öldü,
neyse ki yararımıza böyle olması. Uçan kertenkeleler
ve o eski zamanların kocaman hayvanları
beyinlerinin çözemeyeceği sorunlarla karşılaşmasalardı,
biz ne yapardık bugün acaba? Gördünüz mü?

Buradan şu sonucu çıkarıyorum ki, insan
her kazaya veya olaya, örneğin kendi ölümü
ile sonuçlanan bir rastlantı olsa da, öyle dar bir açıdan
bakmamalı.
Böylece ben size, porto şarabı içen bir mühendis olarak,
hiç de yeni bir şey söylemiyorum, işte bu yüzden batıyorum.

DOKUZUNCU ŞARKI

Oriente'nin şeker kamışı tarlalarında, ellerindeki palaları
havaya kaldırmış, saçları yapışmış, keten gömlekleri
şurup ne terden sertleşmiş olarak fotoğraflarını çektiren
bu yabancılar: işe yaramaz kişiler!
Oysa başkentin bağrında eski yoksulluk
olduğu gibi sürdürüyor kümelenmeyi, eski sidik ve eski
tutsaklık kokuyordu her yer, musluktaki su
sabahın erken saatlerinde kesiliyor.
ocaktaki ateş sönüyor, duvarlar
ufalanıyor, taze süt bulunmuyordu, «halk»
akşamları sabırla pizza kuyruklarında bekliyordu,
oysa Hotel Nacional'ın denize bakan terasında,
eskiden gangsterlerin yemek yedikleri, senatörlerin
semiz dizlerine oturttukları, mavi tüylerle donanmış
striptizci kızların, bahşiş uğruna yahudi pazarlığı yaptıkları
yerde:
şimdi birkaç Paris'li eski Troçkist oturuyor
ve çevrelerine çatarak, «nazik biçimde yıkıcı»
oluyorlardı Engels ve Freud'dan yaptıkları alıntılarla.

Cena 14 de abril 1969
(Ano del Guerrillero Heróico)
Cóctel de langostinos
Consomé Tapioca
Lomo a la parilla
Ensalada de berro
Helados

Daha sonra gezinti güvertesinde, salondan çıkıp gelen
smokinli, siyah-beyaz, birkaç kumarbaz görüldü, bayanlar
üstü incilerle bezenmiş elbiseler içinde, meraklıların da
bornozlara
bürünmüş olarak, gece yarısından kısa bir süre önce,
eski bir
Hollywood filmini seyrederken lügat parçaladıkları görüldü.
Hava çok nemli ve sıcaktı. Calzada de San Miguel'deki
kenar mahalle sinemasında bir yığın yarı çıplak çocuk
kıkır kıkır gülerek kirli koltuklarda tepiniyordu. Görüntü
karanlık,
çizgili, ses bozuktu: kötü bir kopya.
Bembeyaz güvertede, Barbara Stanwyck, Clifton Webb'le
zıplıyor,
çerçeveler dans ediyor ve alağan olduğu üzere
tam zamanında zorunluluk karmaşayı doğuruyordu.
Tabancayı unutma, zümrütü, yağlı ekmekleri,
notları düşün. İncil'i sen al, sen de tenekeden yapılma
domuzu,
Maxixe şarkısını çalıyor kuyruğundan çekersen,
Renkli tenekeden yapılma domuzcuğunu sakın unutma.

Heyetler. Melezler. Komandante'ler. Yemek salonunda hâlâ
Paraguay'lı aç ozanlar sigara dumanı içinde
Troçkist'lerle çatışıyor, yangın merdiveninde,
alçak sesle rumbalar mırıldanarak genç muhbirlerle
ne olduğu belli olmayan Çekler saatlerce
değiş-tokuş işlerini konuşuyorlardı.

Dehşetten önce, gürültü insana yumruk gibi çarpar.
Gafil avlanan kulak kavrayamaz onu,
ayaklarında duyarsın: gövde uğuldamakta,
buhar bacalardan gümbürdeyerek çıkmakta,

kazanlar söndürülüyor. O zaman su geçmez bölümler
kapanıyor,
tüm makinalar durduruluyor. Ne kadar da sessiz
şimdi ortalık,
şimdi birdenbire, ne kadar sessiz, tıpkı sabah saat dörtte
bir otel odasında, birden uykudan uyanıp
kulak kabartıldığında olduğu gibi. Buz dolabı bile
susmuş. İşte şimdi hırsızlar gelse, ya da
evin aransa, ya da kalorifer borularında bir patlama
duyulsa sevinirdim.
Bir daha hiç, ne bu kadar kuru, ne de bu kadar sessiz
olmayacak
şimdiki gibi.

İç güvenlik

Sandığımı kilitleyen kapağı
açmaya çalışıyorum doğal olarak.
Tabut değil tabii,
ama bir paket, bir kabin,
bir sandık doğrusu.

Sandık dediğim zaman,
neyi kastettiğimi biliyorsunuz pekâlâ,
öyle aptal aptal bakmayın,
olağan bir sandığı
kastediyorum
sizinkinden daha koyu renkli de değil üstelik.

Çıkmak istiyorum işte, vuruyorum,
tavanı yumrukluyorum,
daha çok ışık diye sesleniyorum,
soluk alabilmek için boğuşuyorum, doğal olarak,
çatı deliğine doğru gürlüyorum. İyi..

Ama güvenlik için kapalı
sandığım, açılmıyor,
ayakkabı kartonumun kapağı var,
kapak oldukça ağır ama,
güvenlik açısından,
çünkü burada söz konusu olan

bir kap, bir Bundeslade,*
bir kasa. Başaramıyorum.

Kurtuluş, doğal olarak,
ancak birleşmiş güçlerle ge.çekleşir.
Ama güvenlik açısından ben
sandığımda yalnızım,
kendi öz sandığımda.

Herkesinki kendine! Kendi
sandığından birleşmiş güçle çıkabilmek için,
doğal olarak, önce sandığımdan
çıkmam gerekirdi, bu da
doğal olarak, herkes için geçerli.

İşte kapağı itmeye çalışıyorum
boynumla. Şimdi!
Biraz daha aralandı! Ah! Dışarda,
nefis, upuzun uzayan doğa,
konserve kutuları, bidonlar,
kısacası sandıklarla dolu her yer, daha gerisinde
denize dayanıklı bavulların yuvarlandığı
hızla akıp giden yeşil sular,
üzerlerinde sonsuz yüksekliklerdeki bulutlar,
ve her yerde, her yerde hava!

Bırakın çıkayım, diye bağırıyorum işte,
donup kalarak, bir şey anlamadan,
çok bilmişlikle, ter içinde.

---

* Yahudi ırkı ile Tanrı arasında yapılan Yahudiler'in kutsal ırk olduklarına dair anlaşmanın saklandığı kasa.

Haç çıkarmak söz konusu değil.
El sallamak olanaksız, ellerin hiçbiri boşta değil.
Yumruk sıkmak, olanaksız.

İşte ben de, *kendi üzüntümü* dile getiriyorum,
kendi üzüntümü, yazık oldu bana!
O sırada boğuk bir *puf* sesi çıkararak
kapak yeniden,
güvenlik açısından,
kapanıyor üzerime.

ONUNCU ŞARKI

Demek bu, başında oturdukları masa.
Dışardan, lombozdan bakınca, B.'yi görüyorsun.
Sigara salonunda, bir rus göçmenini,
Partagas marka el yapısı iyi Küba
sigarlarının çıkardığı mavi dumanlar içinde
nasıl jestler yaptığını,
son derece mutlu, dalmış,
yeşil masanın çevresinde, buz dağlarına,
gemi parçalanmalarına, tufanlara aldırmadan,
berber, kumarbaz ve telgrafçılardan oluşan
ufak bir topluluğa nasıl devrimi anlattığını görüyorsun.
Görüyorsun, ama duyamıyorsun,
çünkü içine pirinç pırıltılarının yansıdığı
kalın kemerli camın
bu tarafına hiçbir ses geçmiyor. Hiçbir şey
algılamıyorsun, ama gene de anlıyorsun ne anlatmak
istediğini,
haklı olduğunu anlıyorsun, her ne kadar, belki de
geç kalınmış olsa da haklı olmak için.

Şimdi de, yandaki masada bir başka
bayın hırsla köpürdüğünü farkediyorsun.
Manchester'li bir tekstil fabrikatörü bu,
böyle saçmalıklar duyunca, kendini
tutmak zorunda kalan. Keserek sözü,
kesin disiplinin, otorite gerekliliğinin yararlarını açıklıyor.
Mutlaka olmalı, diyor, bu arada bıyıkları titriyor,
hele, diyor sert bir tavırla, bir gemide.

Öne sürdüğü nedenleri doğal olarak
izleyemiyorsun, çünkü duymuyorsun.
Ama bak hele, kumarbazlar ve telgrafçılar
sanki burada tenis oynanıyormuş gibi
nasıl da boyunlarını bir oraya
bir buraya çevirip duruyorlar.

Aslında hepsi kurtulmak istiyor,
sen de. Ama bir düşünceden çok
fazla bir şey istemek değil mi bu? Oyun
sonuçsuz kalıyor. Hiç kimse
bu iki beyden birini
kurtarma sandallarında göremiyor sonradan, kimse
onlardan haber alamıyor.
Yalnız masa, boş masa
hâlâ sürüklenip duruyor Atlantik'in sularında.

Erteleme

Heimaey adasındaki Helgafell volkanının ünlü
püskürüsü sırasında, ki öksüren bir düzine
televizyon ekibi tarafından canlı olarak yayınlanıyordu,
ben, yağan kükürt yağmuru altında, askılı pantalonlu
yaşlıca bir adam gördüm, omuzlarını oynatarak,
fırtınaya, ısıya, kameramanlara, küle, seyircilere
(ki ben de bunların arasındaydım, halımın üzerinde duran
mavimsi ekranın karşısında) aldırmadan, elinde bir
bahçe hortumu ile, ince bir hortumdu ama seçilebiliyordu,
lavlara karşı saldırıya geçti, ta ki komşular, askerler, okul
çocukları, hattâ ellerinde hortumları ile itfaiyeciler,
gittikçe sayısı artan hortumlarla, kızgın, durdurulamayan,
ilerleyen lavlara karşı, donan, soğuk, gittikçe
yükselen bir lav duvarı örünceye kadar, öyle ki,
her ne kadar külgrisi renkte ve sonsuza değin sürmeyecek
olsa da,
gene de şimdilik, batı dünyasının batışını erteleditler,
öyle ki, bugün ölmedilerse eğer, Heimaey'de, İzlanda'dan
çok uzakta olmayan bu adada, aynı insanlar
küçük, renkli, tahta evlerinde sabahları uyandıklarında
ve de öğleden sonraları, kameraların dikkatini çekmeden,
bahçelerindeki o iri ve lav gübresiyle gübrelenmiş salataları
sulayacaklar, şimdilik doğal olarak, ama gene de paniğe
kapılmadan.

ONBİRİNCİ ŞARKI

Bırakın bizi dışarıya
Boğuluyoruz burada
Hayvan vagonu yalpalıyor
Dolap sallanıyor
Tabut gıcırdıyor
Biz merdivenlerle boğuşuyoruz
Tahtalara vuruyoruz
Kapıları kırıyoruz
Bırakın bizi dışarıya
Kalabalığız biz
Gittikçe de çoğalıyoruz
daha uzun savaştıkça
bir avuç yer uğruna
bir tahta bir kalas uğruna
Çok yakınız birbirimize
bitlerimizi ayıklamak
süt vermek dövmek için
birbirimizi
Cep hırsızının ezilmiş eli
katilin bıçağı düşüyor
Boğuyoruz birbirimizi
Sıkışmış öfke
yırtıyor deriyi
ve bayılacak
Birden
korkunç çoğaldık
Ezenleri
eziyoruz

kitlece yumuşak
Panik halinde bir pelte
korku kokuyor
keskin ve fare kokusu gibi
fışkırıyor ve batıyoruz
yavaş yavaş ve yumuşakça

Bundan sonra her şey plana uygun olarak seyretti.
Çelik gövde artık titremiyor, sessiz
makinalar, ateşler çoktan söndü.
Ne var? Neden ilerlemiyoruz? Dinliyor herkes.
Dışarda koridordan tesbih sesleri geliyor.
Deniz dümdüz, siyah ve cam gibi. Aysız bir gece.
O, yok bir şey! Kırılan bir şey yok gemide,
ne bir vazo, ne bir şampanya bardağı. Ufak topluluklar
halinde bekleniyor, hiç ses çıkarmadan volta atılıyor,
kimi kürkler içinde, kimi sabahlıklı, kimi tulumlu, söz
dinleniyor.
Şimdi halatlar dürülecek, sandalların tenteleri açılacak,
mataforalar çıkartılacak. Sanki
hap yutmuş gibi yolcular. Şu adam örneğin,
uçsuz bucaksız güvertede çellosunu sürükleyip duruyor
ardı sıra,
mahmuzların kalasları nasıl tırmaladığı duyuluyor,
gittikçe tırmalıyor, tırmalıyor, insan soruyor kendi kendine:
Nasıl
olur bu? diye. —Ah! Bak! Bir havai fişek!—
Ama hafif bir tıslama bu, gökyüzünde kayboldu bile,
yansımasında yüzler mavimsi ve boş kaldı.
Liftboylar, masörler, fırıncılar sıra sıra, sessiz duruyorlar.
Oniki mil ötede, eski bir tekne olan *California*'da
telsizci, yatağında dönüp uykuya dalıyor.
Dikkat dikkat! Önce kadınlar ve çocuklar!— Neden sanki?
Yanıt: We are prepared to go down like gentlemen.—
Ne yapalım?— Binaltıyüz kişi kalıyor geriye. Akıl almaz
gemideki sessizlik.— Kaptanınız konuşuyor. Saat tam
iki, emrediyorum: Herkes kendini kurtarmaya baksın!
—Müzik!
Orkestra şefi sopasını son numara için kaldırıyor.

ONÜÇÜNCÜ ŞARKI

Saatte on kilometre hızla esiyor rüzgâr,
gemi oradan oraya sallanıyor;
parlak ve güzel melekler,
kutsal yüksekliklerden el sallıyor:
Gökyüzünde tek bir yıldız bile yok,
kabarıyor vahşi deniz!
Kederlere daldım derin derin,
tüm gururum yok oldu bir anda
Hep düşünüp duruyorum:
Ah, bitti her şey
ne kadar da yalnızım...
Ağır günah akıntılarında boğulup,
sessizlik arıyor donuk ruhum.
Evet, ama sonradan
alıştım buna
ve kabullendim:
Burada da sıkar beni keder,
tehdit edilirsem,
haç ve acıya rağmen
şu olsun sonum:
Bir denizciyi
sarsmaz ki bu,
korkma, korkma
Rosmarie!

Orada Yakub'a göründüğü gibi
gece, bana da görünürse
mezar yerine
yalnız bir taş bulurum:
Bu yüzden batmaz dünya,
arada bir onu külrengi görsek de,
Senin buraya gelen yolun
büsbütün kapalı bana,
bir gün gelecek gene renklenecek,
bir gün gene masmavi olacak!
istediğim gerçekleşecek:
Sana yaklaşmak!
Bir inip bir çıksa da,
beyinlerimiz dumanlansa da,
tüm dünya sarsılsa da,
tüm dünya yerinden oynasa da...
Gece bitecek,
güneş çıkacak mı,
Kudüs'ümü kuracak mıyım sana
sevinçle bağıracak mıyım burada:
Yaşamımızı
zehir etmeyeceğiz
korkma, korkma
Rosmarie!

Hac yolculuğum bitince,
sevinçle kalkacağım ayağa:
Batmaz bu yüzden dünya,
yarayacak işe daha,
yarayacak
yarayacak
yarayacak
yarayacak
yarayacak
işe daha.

«*Nearer, my God, to Thee*» Sarah Flower Adams'dan (a. y. 1840)

«*God of Mercy and Compassion*» Edmund Vaughan'dan (a. y. 1880)

«*Autumn*» H. F. Lyte'den (a. y. 1910)

«*Das kann doch einen Seemann nicht erschüttern*» Bruno Balz'dan (1939)

«*Davon geht die Welt nicht unter*» Bruno Balz'dan (1942)

ONDÖRDÜNCÜ ŞARKI

Bir kıyım, bir bomba gibi değil;
kimsenin kanı akmıyor, kimse parçalanmıyor ki;
gittikçe artmak istiyor ama,
her yere girmeye çalışıyor, her şey dalgalanıyor;
ufak inci damlalar, sızıntılar oluşuyor;
ayakkabıların topuklarını sarıyor, kollarından
içeriye sızıyor senin, yakan yapışıyor
boynunda, gözlüğünü yalıyor,
kasalara damlıyor, mermer süslemeler üzerinde
koyu lekeler oluşuyor; yani öyle oluyor ki,

her şey onun kokusuz kokusuyla kokuyor;
damlıyor, sıçrıyor, akıyor, fışkırıyor,
birbiri ardından sırayla değil, karmakarışık, oradan oraya,
peksimetleri, fötr şapkayı, donları ıslatıyor,
asansörün dişlilerine terli ve fokurdayarak değiyor,
tuvaletlerde duruyor, acı ve tuzlu, fırınlarda
gurulduyor; sonra gene duruyor işte burada, yaş, koyu renk,
sakin, hareketsiz ve yavaş yavaş yükseliyor,
ufak cisimleri de kaldırıp yüzdürerek, oyuncakları, kıymetli
eşyaları,
iğrenç sıvılarla dolu şişeleri,
sürükleyerek, dikkatsizce, durmadan akarak,
lastik cisimleri, ölü, kırık cisimleri; öylece götürüyor,

kendin de duyuyorsun sonunda, senin göğsüne
nasıl sızdığını, tuzlu, sabırla,
nasıl soğuk, güç kullanmadan, önce diz kapaklarında,

sonra kalçalarında, meme uçlarında.
köprücük kemiklerinde; ve sonund boynuna ulaştığında,
onu içinceye kadar sen, duyuncaya kadar, içine,
nefes boruna, döl yatağına girmesini ve suyun
susayarak ağızları aramasını; nasıl her şeyi doldurmak,
nasıl yutulmak ve yutmak istediğini duyuyorsun.

ONBEŞİNCİ ŞARKI

Tatlı yerken ona, bu ağdalı ve koyu karamsar
benzetmelerinin
derin anlamının kendini tedirgin edip etmediğini sorduk,
bu sorunlar ve anlam vermelerin çağının geçtiğini,
modanın sanatta bile acımasız olduğunu söyledik,
fazlası fazladır, ayrıca Küba'nın bununla
ne ilgisi olduğunu anlamadık, Küba bir saplantıymış.
Hem sen —tam anlamıyla— resim, Gordon Pym, Bakunin
ve Dante
üzerine anlattığın masallara ne demek istiyorsun?

Sizsiniz onlar, diye bağırdı, çevresine tüm gövdesiyle
dönerek,
her soluktan bir şey çıkaran, her şeyi ezen ve ufalayan
satırlarınızla her şeyi ufalayan—
ben değilim ki, diye öfkeyle devam etti, ben karıştırıyorum,
kekeliyorum, çat pat diye bir şeyler söylüyorum,
karıştırıyorum,
sözcükler üretiyorum, ama size yemin ederim ki: Bu gemi
bir gemidir!—
işte şimdi artık kendini tutamıyordu— ve yırtılan perde—
bunu nerdeyse şarkı söyler gibi söyledi— yırtılan perdeyi
simgeledi,
evet! ne daha az ne de daha çok, duyun işte:
Ona benziyorum ben, işte bu yırtılıncaya kadar gerilmiş
kumaş parçasına. Ve önümüzdeki masanın örtüsünü yırttı.

Ama bu kadarı da fazla, dedik ona, fazla
ve çılgınca! Bunun üzerine kalktı. Ben tartışmıyorum, dedi
sessizce,
ben öğretiyorum. Kalktı ve gitmek istedi.
Kızgınlıktan ekmek bıçağını sırtına saplayabilirdik.
Ama o kapının ağzında dönüp tekrar başladı:
Unutuyorsunuz ki
(burada sesi çok küçümseyiciydi), ben de sizin gibi
insan eti yedim, tıpkı Gordon Pym gibi!
Yaşlı anarşistin can çekişmesini duydum,
yan tarafta, kirli yastıkların üzerinde karısına
sarılıyordum gülümseyerek o anda. Bana yutturamazsınız
siz! Hele
siz asla. Hem (bir türlü gitmek bilmiyordu)
suçum ne benim? Hem gemi olan hem de olmayan bir
geminin
batışı ile ilgili öyküyü ben uydurmadım ki;
kendini Dante sanan deli, Dante'nin ta kendisiydi;
adı öyle olan bir yolcu olur hep gemide;
benzetme yok. Siz neden söz ettiğinizi bilmiyorsunuz.

Karmakarısık bu! diye bağırdık (karmakarışık) oradan
oraya,
şiir değil bu! Pasticcio bu! En sonunda gitti,
gitti, biz de birbirimize baktık, meyva bıçaklarımıza baktık,
ve kendi kendimize, bu kadar keskin benzetmeler var mıdır
acaba, diye sorduk. Sonra gene büyük armutlarımızı,
kayısılarımızı
yemeye koyulduk.

ONALTINCI ŞARKI

Titanic'in batışı gündemde.
Batış ozanlara göre bir konu.
Batış yüksek vergisel zarar göstermeyi garantiliyor.
Batış Vladimir İlic'in görüşlerinin doğruluğuna
yeni bir kanıt.
Batış televizyonda spor haberlerinden hemen sonra
gösteriliyor.
Batış parayla ödenmez.
Batış kaçınılmaz.
Batış hiç yoktan daha iyi.
Batış pazartesileri kapalı.
Batış çevreye karşı daha iyi niyetli.
Batış daha iyi bir geleceğe yol açıyor.
Batış bir sanat.
Batış iş alanları yaratıyor.
Batış yavaş yavaş sinirimize dokunuyor.
Batış kitlelerde derin yer etmiş.
Batış tam zamanında geliyor.
Batış oluyor.
Batış soluk kesici güzellikte bir oyun.
Batışı sorumlular artık düşünmeli.
Batış eskiden olduğu gibi değil artık.

ONYEDİNCİ ŞARKI

Sessizce batıyoruz. Pırıl pırıl aydınlanmış palmiyeli
salonlarda, tenis kortlarında, fuayelerde su, tıpkı
banyoda durur gibi sakin duruyor ve aynalara yansıyor.
Kapkara dakikalar, pelte gibi donmuş.
Kavga yok, hiç tartışılmıyor. Konuşmalar sessiz.
Önce siz buyrun, lütfen. Çocuklara selâm söyle. Üşütme
kendini.
Sandallarda halatların hışırtısı bile duyuluyor,
küreklerden akan fosforlu damlalar görülüyor.
Ancak sonunda —karanlık burun, dibi olmayan bir yerden,
akılalmaz bir kale gibi dümdüz yukarıya doğru kalkıyor,
gövdedeki ışıklar sönüyor, kimse saate bakmıyor—
akılalmaz bir gürültü saydam sessizliği yırtıyor:
«Bir iniltiydi, hayır, bir takırtı, bir gümbürtü,
arka arkaya gelen vuruslar, sanki kubbeli bir yerde,
tonlarca ağırlıktaki eşyalar derinliğe atılıyor,
ve bu akıl almaz ağırlıkdaki şeyler düşerken, her şeyi
eziyordu. İnsan kulağının daha önce hiç algılamadığı bir
sesti bu, içimizden hiçbirinin yaşadığı sürece yeniden
duymak istemediği bir sesti.» O andan sonra
artık gemi falan yoktu. Ardından yalnızca çığlıklar duyuldu.

Yetersiz avuntu

İç İşleri Bakanlığı'na yakın çevrelerin
belirttiğine göre, herkesin
herkese karşı açtığı savaş,
yakında yaygınlaştırılacakmış,
en son kan izine kadar.
Hobbes'den içten selamlarla.

Değişik silahlarla iç savaş:
birinin vergi beyannamesi,
diğerinin bisiklet zinciri oluyor.
Zehir karıştırıcılar ve kundakçılar
iş yerlerini korumak için
sendika kurmak zorunda kalacaklar.

Cezanın uygulanması, tam bir hoşgörüyle
oralara kadar uzanıyor.
Yıkanabilir, siyah plastiğe sarılı olarak
öğrenime açılmış Kropotkin:
Doğadaki karşılıklı destek
düzeni. Yetersiz bir avuntu.

Üzüntüyle saptadık
adalet olmadığını,
daha büyük üzüntü ile de,
bilinçli çevrelerin ellerini sıvazlayarak
ileri sürdüklerinin tersine,
hiçbir zaman da olamayacağını,
olmaması gerektiğini, olmayacağını.

Eskiden olduğu gibi şimdi de, kimin ya da neyin
bu işde suçlu olduğunu tartışmalı. Doğadan gelme
günah mı, yoksa soyaçekim mi? Süt çocuğu bakımı mı?
Kalbin gelişimindeki eksiklik mi?
Yanlış perhiz mi? Tanrı bizimle olsun mu?
Erkek egemenliği mi? Sermaye mi?

Birbirimizi yemekten
ne yazık ki, vazgeçemiyoruz,
en yakın çarmıha çiviliyoruz birbirimizi,
ve artıkları yiyoruz.
Ne güzel olurdu değil mi bunlara bir açıklama getirmek,
akıl için merhem olurdu.

Gündelik iğrençlikler tedirgin ediyor,
ama pek az şaşırtıyor.
Asıl garip olan, sessizce el sıkmalar,
nedensiz iyimserlikler,
tıpkı İngiliz inceliği gibi.

Bir beceriksizin söylevini
saatlerce dinleyen garsonu
içtenlikle övmenin tam zamanı;
öldürücü darbeden hemen önce
ödeme emrini batıran
peksimet kralının iyiliğini de;

nefes nefese
kapısına dayanan asker kaçağını
ummadık biçimde saklayan rahibeyi de,
karmaşık işini, donuk, hoşnut bir gülümsemeyle
yorgun düşerek birdenbire
bırakın gangsteri de övmenin tam zamanı,

ve biz gazeteyi bir yana bırakıyor
seviniyoruz, omuz silkerek, tıpkı,
duygusal bir oyunun mutlu sonla bitmesine,
sinemada ışıkların yanıp dışarda
yağmurun dindiği anda, yaktığımız sigaradan
çektiğimiz ilk nefesin bizi sevindirmesi gibi.

ONSEKİZİNCİ ŞARKI

Bunun üzerine çektiler kürekleri, dedi beyaz ses,
çekebildikleri kadar hızla, belirsiz, parlak,
oradan uzaklaşarak, *Titanic'in* battığı yerden,
ama çığlıklardan kurtulamadılar. Bu çığlıkların
her biri birbirinden farklıydı, cırtlak korku
çığlıkları, sesi kısılmış bağırmalardan,
kulakları tırmalayan yalvarmalar, boğulan
ağlamalardan çok farklıydı, vesaire diye
devam etti ses aynı tonda, vesaire ve orada
bağıranlar az sayıda değildi, binlerce kişiydi,
düşünün bir kez, deniz durgundu, rüzgâr da
olmadığı için, sesler çok uzaklardan duyuldu, dedi ses,
daha yer var burada, diyordu kimi,
asla olmaz, diyordu diğerleri, kalaslara asılacaklar,
bizi bağıra bağıra boğacaklar, işte böylece
boğuşma sürdü gitti ve kürekler çekildi, taa
uzun bir saatten sonra, dedi sessizce ses, sesler azalıp,
tek tek olmaya, zayıflamaya, şurada burada
bir öksürme, zorla algılanabilen hayvansal bir ıslık
da karanlıklara gömülünceye kadar.

Mutlu sözünün
söylendiği an
asla o mutlu an
olmadığı için.
Susuzluktan ölen
susuzluğunu dile
getiremediği için.
İşçi sınıfının ağzında
İşçi sınıfı sözüne rastlanmadığı için.
Umutsuzluğa düşen biri:
«Ben umutsuz biriyim»
demeye yanaşmadığı için.
Orgazm ve organizma
aynı şey olmadığı için.
Ölüm döşeğindeki biri:
«Ben ölüyorum şimdi»
diyeceği yerde,
bizim anlamadığımız
donuk bir ses çıkardığı için.
Ürkütücü haberlerle
ölülerin başını yiyenler,
yaşayanlar olduğu için.
Sözcükler çok sonra
ya da çok önce
geldiği için.
Burada konuşup duranın
her zaman bir
başkası,
kendinden söz edilenin ise
her zaman susan biri
olduğu için

ONDOKUZUNCU ŞARKI

Suda bir tahta parçası üzerinde yatıyordu adamın biri,
tahta bir levhada, bir masanın üzerinde,
hayır, kapıydı asılı olduğu,
bir aşağı bir yukarı sallanarak ve ara sıra
buz gibi bir şey çarpıyordu ona,
ama yutmuyordu onu. Hiçbir şey görmüyordu adam,
kimse de onun gözlerini görmüyordu, orada yatıyordu,
ufak, yüzünü tahtaya yaslamış, uzanmış,
büyük bir el onu kapıya çivilemişti sanki.
Gerçekten yalnız ölüler böyle ufak görülür.
Kimi kayıktan ona bir şeyler seslendi,
o sırada oradan geçiyorlardı, ama o cevap
vermedi. Öldüğü için, dedi kimi, ama ona
yardım etmek isteyenler de çıktı. Eski kavgaydı bu.
Yanından geçtiler kürek çekerek, kavga ettiler,
sonra geri döndüler. Onu kayığa aldılar,
kendi kendini çarmıha gerdiği düğümleri
tokmak ve çivilerden söktüler. Çocukmuş!
diye bağırdı kimi, onu sırtüstü yatırıp
ellerini ovmaya başladılar, bir japonmuş hem de.
Gözlerini açıp kendi dilinde konuştu,
birkaç dakika geçmişti ki,
kalktı, kollarını uzattı,
zıplayıp tepinmeye, sallanmaya başladı,
sonra yapışıp küreklere gün ağarıncaya dek
çekti, hiç durmadan çekti.
Ne ölüydü, ne de İsa mesih,
ama kimse ne söylediğini anlamadı.

Trablusgarb savaşı. Sosyal Demokratlar arasındaki anlaşmazlıklar.
VII. Uluslararası Verem-Kongresi. Tibetli'lerin Çinlileştirilmeleri.
Dortmund'da grev olayı.
New York para 24 saatte 3 3/8. Berlin'e göre New York kuru 95 1/8. Londra hemen benzini 39/3 e.
Paris. *Fastasque* adlı balon zeplincilerin verdikleri bilgiye göre fırtınaya yakalanıp denize düştü.
Berlin. Ordu tasarısının gerçeklerinde, barış durumundan savaş durumuna geçme kolaylaştırılmalıdır deniliyor. Hazır kuvvetlere halkın ne ölçüde katılması gerektiğini gösteren karşılaştırılmalı tablolar ekleniyor.
Hangi becerikli kişi, sermayesiz olarak kendini özgürleştirip ilerlemek ister? Bilgi sahibi olmak gerekmez.
Gemiler hakkındaki telgraf haberleri. *Yorck* Napoli'ye, *Zieten* Bremerhaven'e, *Königin Luise* Antwerpen'e, *Bülow* Aden'e, *König Albert* Cenova'ya, *Prenses Alice* Colombo'ya, *Germanicus* Havana'ya, *Prens Eitel Friedrich* Hamburg'a ulaştı.
Dışarda, Nisan çığı keskin, öldürücü silahı ile erken tomurcuklaşan çiçekleri yok edip, toprağa dikili canlıları sarsarken, biz, sıcak yatağımızda hiçbir şey olmamış gibi yatıyoruz. Robert Schwerdfeger'den (Münih).
Berlin. İnanılır sömürge çevrelerinden haber aldığımıza göre, Togo valisi en sonunda Friedrich von Mecklenburg dükü oluyor. Kont v. Rechenberg'i Alman Doğu Afrika'sında Dr. Schnee

temsil edecek.
Tiyatro. Augsburg (St.) Iffetli Susanna. Basel (St.) Toplumun Direkleri. Bremen (St.) Vals Düşü. Düsseldorf (Sch.) Nora. Frankfurt (O.) Hoş Oğlan. Freiburg (St.) Çikolata Kız. Köln (D.) Avrupa Gülüyor.
Berlin. Açılışta borsanın tavrı kesindi. New York'dan gelen haberler ve Yukarı Silezya çubuk demir piyasası ilgi çekti.
Münih. Bavyera ve Rayh arasında şu sırada ilişkiler düzgün ve iyi durumdadır.
Paris. Altılar Konsorsiyumu temsilcileri Çin hükümetine açılan avansları kesti.
Wiesbaden. Kaynakçı ve tamircilerin grevi ondört günlük bir süreden sonra bugün sona erdi. Çıraklara saatte 3 kuruşluk ücret artışı tanındı.
Frankfurt a.M. Fizik Kurumunun hava raporu. Orta Avrupa üzerinde yaygın bir yüksek basınç yerleşti, yarın da oldukça hafif rüzgârlar esecek ve hava sıcaklığı artacak.
Deutsche Bank 255.50, Daimler Motorları 244.—, Siemens ve Halske 241.90, Allg. Elektrizitaet 262.—, Höchster Farbw. 575.—
Solgunlar devamlı olarak Patersmann banyo şekerlerini kullanırlarsa diri ve kırmızı yanaklı olurlar.
Frankfurt, Kalküta'daki Alman Ticaret Temsilcisi Britanya Hindistanı'nda otomobil satışları için olanaklar çıktığına dikkati çekiyor.
New York. Bugün ulaşan Reuter haberine göre *Titanic*'in tüm yolcularına sakin denizde kurtarma sandalları ulaşmıştır.

YİRMİNCİ ŞARKI

Amma olay olmuştu sekiz Mayıs'da
Titanic'in battığı gün.
Shine adında bir ateşçi
büyük kazanı yakmıştı.
O sırada bir tabak domuz yağlı bezelye yiyordu,
tam o sırada tabağı yüzmeye başladı.
Kaptan, diyordu, domuz yağlı bezelye yiyorum,
o sırada tabağım elimden kayıp yüzüp gidiyor.
Kaptan: Korkuyorsun galiba? dedi.
Bana neler borçlu olduğunu bir düşün Shine!
Shine, sen kara kıçının üzerine bir otur hele,
ben de pompalarımı çalıştırayım.
Shine gene aşağıya inip dumanı görür,
su da karnına kadar çıkmıştır,
Kaptan, duman görüyorum,
su da karnıma kadar çıktı, der.
Kaptan: Korkuyorsun sen galiba? der.
Bana neler borçlu olduğunu bir düşün Shine!
Shine, sen kara kıçının üzerine bır otur hele,
ben de pompaları çalıştırayım.
Shine gene aşağıya iner ve yatar,
ama su bu kez çenesine kadar çıkar.
Kaptan, yatıyorum ben,
ama su artık çeneme kadar çıkıyor.
Kaptan: Korkuyorsun sen galiba? der.
Bana neler borçlu olduğunu bir düşün Shine!
Shine, sen kara kıçının üzerine bir otur hele,
ben de pompalarımı çalıştırayım.

Kaptan, der Shine, sen her zaman haklısındır,
ama bu kez yaşamla oynanıyor!
Shine gömleğini çıkarır ve bir tek söz bile söylemez,
gömleğini çıkarır ve atlar gemiden aşağıya.
Kaptan: Shine bana ihanet etme, diye bağırır!
İşte sana yüzaltmış dolar.
Gömleğini çıkar Kaptan, der Shine,
köpek balıklarının yanına atla!
Güvertede kaptanın kızı
çıkarıp atar sütyenini.
Shine, sevgili Shine, diye seslenir o da,
eli orasında, boynunda kilotu.
Shine, sevgili Shine, bana ihanet etme!
Beyaz oram senin olsun.
Shine: Çok teşekkürler ama hiç zamanım yok,
eve gitmek zorundayım, ev de uzak.
Shine yüzmeye devam eder, yılan balığı gibi yüzer,
yolda kocaman bir balinaya rastlar.
Balina: Amma da neşeli yüzüyorsun Shine, der,
ama seni ele geçirirsem yutarım.
Shine: Öyle olsun bakalım, ele geçirirsen, der
ve hemen oradan uzaklaşır.
Haber Washington'da bomba gibi patlar,
Titanic batmış.
Shine köşede oturup Radau'u dinler,
bir kez daha içer, oldukça sarhoştur.

Deep down in the Jungle'dan. *Negro Narrative Folklore from the Streets of Philadelphia*. Roger D. Abrahams yayını. Chicago 1970.

YİRMİBİRİNCİ ŞARKI

Sonradan herkes, doğal olarak, olup biteni gördü,
yalnız biz ölüler göremedik. Sonradan
araştırmalar, filme almalar, dedikodular sardı her yanı.
Denildi ki, gelenekler bir yana bırakılıp,
köpek yarışı düzenlendi. Bu amaçla renk renk tenekeden
yapma
tavşanlar C-güvertesinde makinayla hareket ettirildi.
Denildi ki, orada siyah-beyaz benekli tazılar,
yasak olduğu halde koşturuldu; bu saçma oyun sırasında
kimi olanaklı yolcular da son kuruşlarını kumara yatırdı,
ünlü gemi çanını, gemi kızaktan indirilirken içilen Bordeaux
şarabını, seksensekiz yılının Chateau Larose'unu,
ki şişede eskimişti, en son liman olan Queenstown'da
farelerin garip davranışlarını, gemi kilisesinde örtbas edilen
çılgınlığı bir yana bırakalım. Her rastlantı kuşku
uyandırıcıdır,
her kötülük anlatılamaz. Yalnız: Ne yapabilirdik ki?
Oyun masasının altında kırbaçlanan konteslerden, ahlaksız
kamarotlardan, havalandırma bölümünden çığlıkları gelen
küçük
yaştaki kızlardan, Türk hamamında deliklerini gösteren
hermafroditlerden haberimiz var mıydı? Evet, şimdi,
artık çok
geç olduğundan öğrendik! Hepsi şimdi duymuş olmayı isterdi
org sesini, hiçbir ölümlünün elini bile sürmediği, geceler boyu
uygunsuz sokak şarkılarının çalındığı, hepimize son
uyarıyı yapan ezgileri. Tanrısal Nemesis! demesi kolay.

Etli butlu bir beyin, etli butlu bir başka bey'e
sondan kısa süre önce hiç bilmeden söylediği son sözler
olan:
Tanrının bile bu tekneyi batırmaya gücü yetmez, sözünü
biz duymadık ki.
Ölüyoruz biz. Hiçbir şeyden haberimiz yoktu.

Huzur yalnız huzur

Arada bir, çok sık olmamakla birlikte, kar içinde,
kışın yapılan tavşan avında, ya da paskalyadan kısa süre
önce,
yataklı vagonun yarı açık camından, dışarda hava ağarmaya
başladığında, samanlıkların damlarında, kömür yığınları,
karışık ağaçlı ormanların arasından görünen Bismarck tarzı
kulelerin üzerinde, kara giysili kişilerin oluşturduğu küçük
toplulukların, metal çerçeveli gözlüğü, şişmiş burnunun
üzerinde
duran bir yalvaçın yönetiminde, dünyanın sonunun gelmesini
dileyerek kıpırtısız beklediklerini görür insan. Bizlerse,
önemli cicibicilerimizle uğraşıp, en uzaktaki dosdoğrunun
tufanını kafamızda kurarken, ya da dünyanın batışını
saygıdeğer
bir asparagas olarak kabullendiğimizde, onlar en tepelere
oturmuş, saniyesi saniyesine, ne zaman kıyametin kopacağını
bilirler. Televizyonlarını zamanında mühürletip,
buzdolaplarını
bir şey bozulmasın diye boşaltıp, ruhlarını sağlamlaştırırlar.
Temizlenmiş koridordan, Ruhr oto-yolundan, serin, yapıma
hazır
çimli arsadan kulağımıza esen fısıltıları ürpertici biçimde
cılızdır: Tanrım senin yanına geliyoruz. Zamanla, doğal
olarak,
birinin ya da öbürünün saate bakıp ürkmesi, yalvaçın o
gözdağı vererek uzanan koluna inme inmesi, gün
aydınlanırken,

ekspresin geçip gidişiyle, kömür yığınlarının küçülmesi, karın erimesi, birbiri ardından tavşanların fırına girmesi, çevrenin alaylı alkışları arasında, aşağılayıcı güncel yaşam içine yeniden dönmeleri, aylık hesaplarının yeniden açılması, çaydanlık alma, yıllık izne çıkış hazırlıkları içinde kaçınılmaz olacaktır. Genel iş olanakları ve kirli çamaşırlar yüzünden yalvaç bile ödün vermek zorunda kalır, ama bu konudaki sertliğini hep korur. İnce, ama kararlı sesiyle kendi kendine: Bunlar yüzeysel şeyler, der, sabırlı olmalı! Birkaç hafta ya da birkaç yüzyıl gelip geçer, nedir ki, bu sonsuzlukla karşılaştırıldığında. Ona gelince, o, iş o kerteye gelince hiç şaşmayacaktır. Başlangıçtan beri o hep şu görüşü kabullenmiştir: Böyle gitmez işler! Haklı çıkacağız! Kendi suçu! Keşke zamanında dinleseydik onu! Samanlığının damında da aynı şeyleri duyar, korkmadan öterek, dünyanın sonunun hep yeniden, her ne kadar böylesine gecikmeyle de olsa, Manna* gibi tadı damakta kalacak, bir çeşit rahatlama olacak, üzüntülü günlerin, saç dökülmesinin ya da ıslanmış ayakların tatlı avuntusu.

* Manna/Tevrat'da tanrısal çöl ekmeği

YİRMİİKİNCİ ŞARKI

Körfezin çok uzaklarında, kadifemsi karanlıkta,
bir savaş gemisinin ışıldaklarının hareket ettiğini gördüm.
Kafamın içinde kar yağıyordu. Eski Havana
zorla nefes alıyor ve utançtan yerin dibine giriyordu.
Geceler çok yumuşaktı. Bir zamanlar ben
kenar mahalle sinemalarına, Posadas'lara,
barları boş olan gangster kahvelerine giderdim.
Mezarlık duvarının arkasında kalan verimsiz çalılıklarda
çiftler hışırtılar çıkarırdı. İyi bir yoldaş
değildim. Şeker üzerine,
bir adadaki sosyalizm üzerine yazmaktansa,
ben, tarafsız olarak ve yarım yüzyıllık bir gecikme ile,
kapkara sulardan ölü kurtulmuşlar ve ölü ölüler avlıyordum.
Gözlerinin içine bakıp
yeniden tanıdım hepsini: Gordon Pym,
konuşmayan ateşçi Jerome, Miss Taussig,
Guggenheim (bakır ve kalay), Engels (tekstil),
Ilmari Alhomaki, Dante - dondum, korkuyordum,
ama tanıdım onları, tırnaklarından,
gizemlerinden, şapkalarından, isteklerinden tanıdım—
korku çığlıklarını birbirinden ayırabildim
o tropik gecede, sıkılmış yumruklarında
neyi tuttuklarını gördüm ay ışığında: yağlı kağıttan
yapılma güller, dökme demir anahtarlar, boş bir kağıt.
Sırtım geleceğe çevrili, okudum
özet ve istatistikleri ve her yerde
okudum aynı şeyi: Hepimiz aynı sandaldayız,
ama gene de: Yoksul olan daha çabuk yok oluyor.

	I. Mevki	2. Mevki	Ara Güverte	Mürettebat	Toplam
Gemiye binenler	325	285	1316	885	2201
Kurtarılanlar	203	118	499	212	711
Kaybolanlar	122	167	817	673	1490

Her şeyin onunla başladığı o ufak gürültüyü anlatmak pek o kadar güç olmadı.
Ama nasıl sürdüğünü bilemedim.
Berlin karın altında belirsizce yatıyordu, yalıtkan yalnızlığı içinde. Malecon önünde deniz yumuşakça duruyordu, yağlı ve belirsiz.

İşte önünde
büyük bir kutu
üzerinde
kutu diye
yazıyor.
Onu açarsan
içinde
üzerinde
kutu diye yazan
üzerinde
kutu diye yazan
bir kutudan
çıkma
bir kutu bulursun.
Onu açarsan—
yani
kutuyu demek istiyorum,
ötekini değil—
içinde
üzeri yazılı şu
kutuyu bulursun
v.b., v.b.,
ve böyle yapmaya devam edersen,
sonsuz yorgunluklar
sonunda
sonsuz küçük bir
kutu bulursun

üzerindeki yazı
küçücüktür
öyle ki gözünde
uçar gider.
Yalnız düşlerinde
var olan
bir kutudur bu.
Bomboş
bir kutu.

YİRMİÜÇÜNCÜ ŞARKI

Aykırılık! diye bağırdı, yorumlar! Kuşku!
Örneğin ölü sayısı: 1635
1715 ? 1490 ? Öne doğru çıkıp,
mikrofonu kapıp sormuştu: Neye
dayanacağız sevgili dinleyiciler,
bayanlar, baylar, neye dayanmalıyız?
Ozandı, oldukça iri yapılıydı, kendilerince
ozan olan ötekileri bir yana itip bağırdı: Ey deney!
Delireceğim! Ey uzmanların sonsuz kavgası!
İşten anlayanların vay haline!
Ah! Öz geçmişciler, nasıl yanarım size!
Siz de yok olacaksınız, ama kimse sizi
ciddi bir araştırmaya yeterli görmeyecek,
işte böyle ünsüz batıyorsunuz, amin! — Hiçbir şey yok
burada!
diye ağladı bir başkası sürüden. İnanın bana,
diye bağırdı ve birinci olan, mikrofonu
elinden bırakıncaya kadar çekti kordonundan, hepsi
de ertesi gün gazetede yayınlananlara inanmıştı yalnız,
tanıklar, kurbanlar bile kendi duyduklarından
kuşkuya düştü, biz de kendi kendimize:
Tıpkı filmlerdeki gibi olmalı, dedik.
Birkaç güçlü ozan doldurdu şimdi
sahneyi, topluca, kol kola girmiş,
dirseklerini dışarı doğru uzatmışlar —
Hoşgeldiniz öyleyse, dedikodular, söylentiler,
yalanlar! diye koro halinde öttüler, ne kadar berbat olursa
o kadar iyidir, gelsin hepsi! Salonda sessizlik! Alkış

lütfen, beyaz sakallı, otuzsekiz yıldır hizmet veren
kaptanımız Edward J. Smith için alkış,
telgrafla bildirilmeyen hiçbir tehlikeyi önemsemeyen,
olanca hızla, doğru buz dağının üzerine yönelen kişidir o,
aç gözlü armatörlerin rekor kırarak limana ulaşmaları için
rüşvet verdikleri bu adam için alkış ve işte şimdi: Be British!
diye haykırıyor, silahının namlusunu ağzına dayamadan önce!
Bravo! Nedir ki bir ozanın değeri, eğer
tuzlu sıvıyı içmemiş, içi yoğun su dolu buz duvarını
yalamamış,
etine ve kemiğine o yapışkan, hapşıran tarihsel nem
dokunmamışsa?
Gerçekten, gerçekten söylüyorum size: Salonda gürültü
etmeyin!
Hişt! Gecelikli kontes Rothes için hişt.
Cadı, süfrajet,* azgın sevici kadın için hişt, kurtarma
sandalını
nasıl da kendi emri altına aldı! Hişt!
Kadın egemenliğini ilân ediyor! Hişt!
Suvariler için, anlamsızca boğulan, köprüden aşağıya
doğru yuvarlanıp
döküntü arasında tabancasını boşaltan, ara güverteden
yukarıya
bağıran: Itakha'lılar, Yahudiler, deve sürücüleri
ve Polaklar! Dinliyor herkes emrimi!
Kara suratlı birtakım ateşçiler
makina dairesine itilir yeniden,
oysa su orada çoktan titremektedir mürekkep gibi,
o sırada, dört mil bile ötede olmayan,
makinaları durdurulmuş boktan teknesinde, kaptan Lord,
sakince güverte parmaklığına dayanmış,

---

* 20. yüzyıl başında İngiltere'de oy hakkı isteyen kadın.

telsizcisini kamarasına yollamış, rahatsız edilmeden
imdat sinyallerini ve ölüm çığlıklarını
dinlemek istemektedir. Hişt! Şekerim,
her zaman biri bulunur seyreden,
ağzının ucundaki ünlü gülumsemeyle,
eyleme geçmeyen biri, kendi payını düşünen biri bulunur.
Ozanlar yere vurdular ayaklarını, istediler, benimsediler:
Önlenemeyen bir gürültü koptu.
Tutun onu, diye bağırdılar, tutun o milyoneri,
kadın kılığına girip, kafasına
kocaman bir türban geçirip,
peçe takıp, en son kurtarma sandalına,
gemi bin parçaya bölünmeden kısa süre önce sızan adamı.
Kime daha yakın Tanrım'ı çalıyor orkestra,
hayır, *Ragtime* çalıyor, «Söyleyeceklerim
bir sigara içimi kadar sürer», hayır,
Acıma ve bağışlama kaynağı Tanrı, yok
bunları çalmıyordu, orkestra yoktu,
bir şey duyulmuyordu, tek söz söylenmiyordu,
kimse yoktu orada, bir hişt sesi bile,
bir hişt demek için bile kimse yoktu, hanımlar beyler,
sizler için, ozanlar için, bizler için kimse yoktu.

Bilgi işlem merkezi

Dante değil bu.
Bu Dante'nin fotoğrafı.
Kendisinin Dante olduğunu ileri süren bir oyuncunun
yer aldığı film bu.
Bu Dante'nin oynadığı film.
Bu Dante'yi düşleyen bir adam.
Bu Dante adında, ama Dante olmayan bir adam.
Bu Dante'yi öykünen bir adam.
Bu kendini Dante sanan bir adam.
Bu Dante olduğu düşünü gören bir adam.
Bu Dante'ye ayırdedilemeyecek kadar benzeyen bir adam.
Bu Dante'nin mumyası.
Bu bir yanlış çocuk, ikiz, benzer.
Bu kendisini herkesin Dante sandığı, ama buna bir
tek kendisi inanmayan adam.
Bu Dante'den başka kimsenin onu Dante sanmadığı adam.
Bu Dante.

YİRMİDÖRDÜNCÜ ŞARKI

Yolculuğun ikinci günü nöbetçiler sabahın erken saatlerinde
gezinti güvertesinde çadırlar buldular. Neydi bu çadırlar?
Kim açmıştı onları? Bu insanlar da nereden çıkıyordu?
Açık yeşil zeytin suratlı, koyu topraksı yüzler,
kimi bu yüzlerin barbarca boyandığını bile ileri sürdü.
Tayfalar rampa kancalarıyla kovaladılar onları acele,
ama onlar, gece gene geldiler ve çoğaldılar.
Koyun eti kokusu yayıldı lumbarlardan, odun kömürü
ateşinden beyaz bir duman, her yerde kül, altın bilezikli
kadınlar çıktı ortaya, renkli yamaları, göğüslerindeki
aynacıklarıyla, trabzanlarda çıplak çocuklar kaydı,
korkuluklarda, parmaklıklarda, şalvarlı, büyük sarıklı
yaşlılar,
sessizce oturup nargile çevresinde,
telsiz istasyonu arkasında toplandılar,
palalar taşıyorlardı, ya da gümüş kamalar
ve eğri bıçaklar. Güneşlenme güvertesinde, sandallar
arasında peçeli kadınların dolaştığı görüldü,
beyazlar içinde, erkeklerse harmaniyeleriyle.
Birdenbire tefler de duyuldu. Ne dediniz?
Evet, tefler. Atlantik okyanusunun ortasında,
Yeni Yer'in az ötesinde tefler çınlıyordu.

Başmuhasip bu yaratıkları nasıl açıklayacağını
hiç mi hiç bilemiyordu. Ben ama, ben,
diye seslendi Salomon P., 'salon ressamı, ben tanıyorum
onları!

Yeniden tanıdım onları! Göçebeler bunlar,
palmiyeler salonundaki tablomdan çıktılar,
taştı resimler. Çok içiyorum,
bakın, elim titriyor. Yaptığım resim benim!— Bir daha asla
resim yapmayacağım. Arkanızı dönmeyin bayanlar,
baylar. Bıçaklarından ürküyorum onların.
Evet, dedi, John Jacob Astor, ben de görüyorum onları.
Sonra tüm gemiye yayıldılar. Meşaleler
yaktılar. Anlaşılmaz çığlıklar duyuldu.
Yanlarında develer vardı, develerin sallanan gölgeleri
mobilyaların pirinç kısımlarını koyulaştırıyordu.
Birdenbire, ondört Nisan sabahı,
hepsi birden yok oldu. Yalnız çölsel
bir koku ve hayvanlarının pisliği kaldı geriye.

Suleika'nın kaçırılışı. Felemenk usulü, 19. yüzyılın sonu

Ufak, kül rengi ve eğri biçimde duruyor, elinde bardak,
Paskalya'dan az önce, demir parmaklıklara dayalı,
Prinsengracht'daki evinin önünde,
sırtı sokağa dönük, sokak denizmiş gibi sanki
—ufak, gri ve eğri olan merdivenin üzerinde,
eski cin bayrağı dalgalanmakta
ve de eline yarayacağından daha fazlasını içmekte—
ve içerek, yaşlılık üzerine şakalar yapıp.
gözleri yarı peçeli çok genç bir Müslüman kızına bakarak
Salomon Pollock tablosunu anlatmakta, ne kadar
sarhoş olsa da yitirmiyor yapıtını gözlerinin önünden.

Solda, diyor, Suleika'nın kaçırılışını görüyorsun.
Burada yüksek duvarın ardındaki bahçede,
mimoza ağaçları, palmiyeler altında, çeşmenin başında,
iri zambakların —anlaşılmaz bir türlü
bu çiçeklerin nasıl böyle büyüdüğü!—
kokularını yaydıkları, saf, beyaz,
baş döndürücü, baştan çıkarıcı biçimde; yatıyor burada
güzelim benim,
Sultan'ın kızı, gösteriş ve isteğin
sıfatlarıyla süslenmiş olarak,
inciler ve hurmalar arasında. Bir hadımın
koyu renkli eli yelpazeliyor onu.
Sonunda bitkilerin gölgeleri arasından,
tozlar içinde bir hamal çıkıyor,
koyu yeşil akik uğuru ve yanında taşıdığı
evcil şahinin yardımıyla inandırıyor prens olduğuna.

İnan, eski ustalar yok artık.
Biliyorum. Otuz yıl boyunca ben
her şeyi bilenlerdendim:
yarı simyacı, yarı marangoz,
onarıcıların en iyisiydim.
Temiz ve titiz bir biçimde ben, insanlara,
reçine, balmumu ve tükürük yardımıyla,
yitirilmiş cennetleri «anlattım»,
genç kızları, gemilerin parçalanışını, kıyamet günlerini,
farsça, flamanca ve Floransa dili ile,
yeniden düzenledim aslında hiç varolmamış olanı.
ispatula, neşter ve süngerle:
pahalı bir taklitçiydim, günlük ekmeğimi
geçmişten çıkarıyordum, daha iyisi olamaz.
Yapıtım, bu benim, gözümün bebeği,
Rijks müzesinde sergilenen sahtekârlık,
yüce ve dokunaklı, bir dünya mucizesi,
kutsal bir üstünkörülük.

Sonra, ortasında, bedevilerin şöleni.
Mızraklar, filintalar parlıyor
geceleri, çölde, dansözlerin pullarından,
çıngırdayan küpelerinden ve teflerden,
uğuldayan ziller ve davullar.
Şu bakla kırı atın üzerindeki binici,
meşale ışığı altındaki, Emir'in oğlu.
Kolundan çinko beyazı alacalı müsline
yarı sarılı kadın, kaçırılmış olandır.
Dişleri, rivayet olunur ki, dolu taneleri
gibi parlar, dudakları akikler gibidir,
hint sümbülleri, amberler, ödağaçları,
tarçınlar gibi kokar. Böyle denir.
Atlar kişnemektedir. Savaşçıların çığlıkları arasında
düğün yapılır.

Gözlerim kapalı olarak da, gördüm
çerçevenin tahtasında, verniğe el yordamıyla
dokunarak, çatlamakta olan tuali röntgenimsi ellerimle
kazıyarak: oradaydım.
En sonunda sana, düzelmiş ve temizlenmiş
resmi gösterdiklerinde, bu parlak yamalı yapıtı yani
—ovulup, macunlanıp, rötuşlandıktan sonra şekerim,
ufacık bir kare görürsün, yüzyılların pisliğini,
karmaşıklığını, sonradan gelenlerin pişmanlığını
görürsün, bütünleşmemiş ve bitmemiştir
bunlar, hepsi elcağızımla yapılmıştır.
Bu beni ve çalımlarımı ele veren
karanlık kalıntının içine
çoğu kez gömülmüşümdür.

Ve işte sonunda öcalma, sağda.
Sabah ışığında, kentin duvarları önündeki
binicilerin uzun gölgelerine bak,
büyük vezirin çadırı, güneşte parlayan
pullarla süslü.
Berrak havada, yükseklerde uçan kargalara bak,
misk fareleri çalılıklarda ve yolun kenarında
soğuk kanlı develer ikinci kez geviş getirmekte.
Kara sarıklı cellata bak,
kılıcı nasıl kınına geçiriyor,
ve şurdaki tahta kazığın üzerinde
duran kesilmiş kafaya bak. Görmüyor musun?
Sultanı tüm yumuşaklığı içinde görmüyor musun?
Nasıl dalgın olduğunu,
nasıl gülümsediğini, habersiz herşeyden,
zehirlenmiş kitabı nasıl açtığını
görmüyor musun?

Böylece, sahte bir elle olacağına,
«kendim» resmi yapmaya karar verdim.

Ne demektir bu bilir misin?
Bazen «kendim» bile anlamam.
Benim yaptığım resim kötü.
Elim titriyor. Konyaktan değil.
Şöhretten değil. Sonsuz oyunları ve
dalavereleri yüzünden tarihin.
Sonsuz bir oradan oraya gidiş.
O beni keşfediyor, ben onu.
Evet, ben Salomon Pollock, uyduruk
bir şark duvarını süsleyen ben.
Bir salon ressamı. Evet, cariyem,
inşallah yalanlarımda nasıl bilgiç olduğumu
farkediyorsundur. Gerçek, orada köşedeki
karanlık pencere,
gerçek dilsiz.

YİRMİBEŞİNCİ ŞARKI

Son sandal, C harfli Engelhardt tipi,
sancak tarafından suya bırakıldı,
saat tam biri kırkyedi geçiyordu,
altı kişilik mürettebatı vardı.

Gedikli denizci G. T. Rowe
kumandayı almıştı, onun dışında
bulaşıkçı Pearce, Weikman, berber
ve üç ateşçi vardı. Yolcular:
Gordon Pym, işi ruhçuluk,
J. B. Ismay, Esq., K.B.E., F.R.G.S.,
Titanic buharlı gemisi armatörü,
White Star Line of America şirketinin başkanı,
korkak, gözleri cam bilyalar gibi,
saçı briyantinli. Gerisi
kadın ve çocuklar.
Tümü 35 kişi,
önemli bir olay yok.

Ancak hava ağarmaya başladığında,
çevrede, tan ışığında pembe renkli buzullar belirdiğinde,
«yüz tane sarayın penceresinde
güneşin yansımakta olduğu görüldüğünde»
işte o zaman, gerçekten kurtulunduğuna inanıldığında,
bu otuzbeş kişinin
ayaklarının altında,
sandalın nemli tabanında,
pörsük bir yığın gibi,

kirli yelken bezinin altında,
bir şeyler kıpırdamaya başladı,
ıslak bir şeyler, dökülen;
canlanıp konuştular.
Beş Çinli'ydi,
beş adsız Çinli.

Bugüne kadar kimse
onların nasıl olup da, adsız, parasız,
kimliksiz, bir kelime bile ingilizce
bilmeden, *Titanic'e* bindiklerini,
ne zaman ve nasıl sandala geçtiklerini
ve sonradan başlarına neler geldiğini bilemedi.

Ey sırtı denize dönük yalvaçlar,
sırtı bugüne dönük, ey iç rahatlığı içinde
geleceğe bakan hokkabazlar,
ey durmadan güverte trabzanına dayanan şamanlar—
sizi anlamak için bir cep kitabını
bir kez karıştırmak yeterli!

Kemik falına, yıldız falına, çakıl taşı falına bakmalı,
kamu yararı için, barsak falına bakmalı,
neler olduğunu, neler olacağını okumalı—
ey bilim! Kutsanmışsın sen,
ufak ışık pırıltıların kutsanmış,
yarı madrabazlık yarı istatistik; Ölüm biçimleri,
bir yığın para hırsı, gözü dönme.

Devam edin böyle! Bu kükürt sarısı parıltılar
hiç yoktan iyidir, puslu yaz akşamları
oyalarlar bizi:
bilgisayarlardan çıkma kâğıt bantlar,
deneme provaları, kazılar, delfi-yöntemine göre
işaretler - bravo doğrusu!

Geçici olarak kutsanmış!
Şimdilik yeterince su var burada,
şimdilik soluk alıp veriyor deri,
senin derin, benimki— hatta onlarınki,
siz tahta tıp adamları, soluk alıyorsunuz henüz,
kalıtım tartışmalarına aldırmadan,
dip notlara ve iş alanlarına aldırmadan—

şimdilik son («durmayan,
ince bölümlere ayrılmış bir doğa faciası»)
bitmedi henüz— içaçıcı doğrusu!

Böylece hafta sonu, sevgili tanıklar,
Yeni Yer'in önünde seyrek seyrek buzdağları,
Orta Avrupa üzerinde yaz fırtınası,
gökyüzünde puslu ve kükürtümsü—
çıkın kurumlardan dışarıya! deniyor yalnız.
Hafta sonunda birazcık yaşamalı insan,
ne demekse aslında, şimdilik
doğal olarak, ileriye dönük değeri de yok.

Ey siz hep bilgilere susayanlar,
canımı sıkıyorsunuz, sonradan daçanızda,
İrlanda köy evinizde Korçula'da,
sırtınız denize dönük, iç rahatlığı ile
beyinlerinizi aralamanız— ping pong oynarken
gerçekten sönmesin ateşiniz diye!
Böyle devam edin işte! Kutsarım sizi.

YİRMİALTINCI ŞARKI

178. Dış çekim. Açık deniz.
Londra Akademisinden Scott'un
ünlü tablosunun kopyası
(maket). Geniş mavi bir su alanı.
Büyük görüntü.
Buzdağlarından meydana gelen bir yarı çap,
düşünülebilen her renkte,
ardında güneşin doğuşu parıltıları.
Müzik.
Görüntü.
Buzdağı açısından görünen deniz.
Geriden gösterim.
Uzakta kurtarma sandallarından
oluşan ufak bir donanma (maketleri).
Yavaş kaydırma.
Konuşmacı (dıştan ses):
Onbeş Nisan 1912
nefis bir ilkbahar günüydü.
Kesim. Yarı görüntü.
Bir kurtarma sandalı.
Kamera su seviyesinde.
Yukarıya doğru kaydırma.
Konuşmacı (dıştan ses):
İlk martılar
Yeni Yer kıyılarında görüldü!
Kurtuluşun habercileri!

Müzik yükselmeye başlar (kemanlar).
Karartma.
Koyu renk alan beyaz perdede
şu söz görülür:
SON

YİRMİYEDİNCİ ŞARKI

«Gerçekte hiçbir şey olmadı».
Titanic'in batışı diye bir şey yoktu:
filmdi yalnızca, bir uğursuzluk, bir sanrıydı.
«Gerçekte» eskiden olduğu gibi altmışaltı oynanıyor,
altmışaltı değilse de tavla oynanıyordu: sigara salonunda
sigar kutuları, elde sarılmış, Made in Cuba,
hâlâ altın madalyaları ile pırıldamakta;
büyük fuayenin giriş kapısı üzerinde
Barış ve İlerleme sallanıyor katı gövdeli ve benzetmeli
biçimde,
bronzdan yapılma; zenginler zengin kaldı,
komandanteler de komandante; Türk hamamında
Mrs Maud Slocombe ağır görevini yürütmekte,
ilk gemi masajcısı kendisi dünyanın, başa çıkılamaz;
her yerde avizeler, palmiyeler, aynalar, kadife perdeler,
luikenzler, luikatorzlar, mide bulandırana kadar.
Bugün personel onüçüncü maaşını alıyor doğal olarak,
kabinlerde de renkli televizyonlar var; kamarot da Türk;
hastabakıcının da psikoloji diploması var; ya gerisi?
Yemek listeleri gene gerektiğinden fazla uzun;
yeni olan, olsa olsa F-güvertesindeki Fin saunasıdır.
ZK'nın terleyip çaya şeker yerine tatlandırıcı attığı yer.
Buzul araştırmacıları mikro-bilgisayar getirdiler,
hava araştırmaları büyük semineri sırasında bu bilgisayar,
plexiglas altında durup, ilerideki ikiyüzelli yılın
buzul oluşumlarını belirtiyor.
Butikler, her zamanki gibi, *Titanic*— küllükleri ve
Titanic T-shirt'leri ile büyük iş yapıyor,

sinemada *A Night to Remember* oynuyor; Happy End
hoş bir alışkanlık, tıpkı banka soygunları,
emeklilik uyumu üzerine açık oturumlar
ve *bir* gemide sosyalizm üzerine yapılan tartışmalar gibi.
Arada bir, tam saatinde uygulanan anlık grevler oluyor,
o zaman garsonlar şampanya soğutucusunun derecesini
düşürüyor,
piyanist de Fantasia c-moll'ün tam ortasında bir an duruyor.
O zaman gangsterler ve yayınevciler kuşkulanıyor,
salon ressamları kızıyor; askeri ateşeler hesaplarını birden
ödemek istiyor; herkes gülüyor, herkes seviniyor.
«İşte böyle» diye düşünüyor akıllı orospu, «işte böyle
batacak dünya,
şaka olduğunu sananların şaka dolu kafalarının
sevinci içinde.»— Ozanlar da yaşıyor henüz!
Café Astor'da oturuyorlar, kendi kendilerine servis yaparak,
deniz tutmuş bakışlarından çıkarmak güç değil bunu;
plastik kaplardan içi hafif alkollü Cola'larını içerek,
âdet olduğu üzere, ara güvertedeki
konuk işçileri, eskimo ve Filistin'lileri düşünüyorlar.
Sahte ozan, ozan müsveddesine baş sallıyor,
ozan müsveddesi de gerçek ozana.
Sonra herkes kendi kabinine çekiliyor,
herkes kendi kuru sandalyesine oturup,
hiçbir şey olmamış gibi sanki, kuru kağıdın üzerine
yazıyor:
«Gerçekte hiçbir şey olmadı.»

Akıllı olduğumuz doğru. Ama evreni değiştirmekten
çok uzak, sahnede beyinlerimizden tavşanlar
çıkarıyoruz, tavşanlar ve güvercinler, bembeyaz
güvercin sürüleri, onlar da kitapların
üzerine gözlerini kırpmadan bırakıyorlar pisliklerini,
Aklın akıl olduğunu, ama bunu anlamak için
akıl olmadığını bilmek, Hegel olmayı gerektirmez, cep
aynasına
bir bakmak yeterlidir. O bize, dalgalanan mavi
gümuş yaldız işlemeli bir mantocuk içinde
ve başında sivri bir şapkayı gösterir. Bodrumda fişlenmiş
cesetlerin durduğu yerde, Hegel Kongresi için,
kristal kurşunlarımızı ve yıldız fallarımızı çıkarıp
koyuluruz işe. Raporlar değiştirir, sarkaçlar sallarız,
araştırma raporlarını, masalları iter kakar, sorarız:
Gerçek olan gerçekten nasıldır? Hegel sıkıntımıza sevinerek
gülümser. Ona bıyık takarız.
Böylece Stalin'e benzer. Kongre
dans eder. Görünürde volkan yok. Nöbetçiler
çaktırmadan nöbet tutar. Ruhsal aygıtımız
tüm rahatlığı içinde, torbadan sopalarla,
uygun cümleler yumurtlar ve biz kendimize:
Her aynasızda anlayışlı
bir yardımcı ve dost yatar ki, o da
kaba bir polistir, deriz. Hokus pokus!
Çok büyük bir mendili açarcasına
açarız kuramı, oysa barınaklaştırılmış seminerde
beyler alçak gönüllü bir biçimde trençkotlarını

giymiş olarak beklemektedirler.
Sigara içerler, hizmet silahlarını kullanmazlar pek
ve plan bölümünü, kâğıt çiçekleri ve
kar beyazlığı ile her şeyi kaplayan güvercin
pisliklerini gözlerler.

YİRMİSEKİZİNCİ ŞARKI

Lumbozdan baktığımda, otelin altıncı katında olduğu gibi,
Kazan-istasyonunda Asya'lıların gebe kadınları ile,
Omsk istasyonunda, örtülere sarılı olarak,
Haydarpaşa'da kamp kurduklarını görüyorum,
buz gibi çamurun camları nasıl vurduğunu,
gemi çanının çaldığını duyuyorum, tüm Havana'nın
ayaklarımın
altında tropikal gecede parıldadığını, asansörlerden
işsizlerin
itişerek çıktığını, koridorun mavimsi ışığı altında,
gittikçe arttığını işsizlerin görüyorum,
kapının gözetleme deliğinin camına dayadığım, yaşaran
gözümün önünden sayıklayan Norveç'li geçip gidiyor,
ayakkabı boyası yemiş, dümen makinasının orada,
kara ağzının içinde bir şeyler çiğneyip kekeliyor,
iltihap bağlayan gözümden kurtuluyor, dışardaki
Arap'lar gibi tıpkı, karılarını arayan, traşsız,
çadır açıp, eski gazetelerle ateşleyip,
alevler içinde eriyip giden, eskimiş, kirli,
uzun, uzun hasır yol halısının sonunda, puştlar ve
otel dedektifleri arasında,
herhangi bir uzak devrimin dağıtılmış ele başları,
çiğ eşşek etlerini elleriyle yiyorlar,
öksürüyorum, duman iki gözümden yaşlar akıtıyor,
sarsılıyorum, sel felaketine uğramış kafamda müzik,
müzik duyuyorum, çılgın bir kemancının kaptanla
telefonlaştığını duyuyorum, bağırıyor,
kara görüş mesafesi içinde, dünyanın sonu, buzullar

görülüyor, şeker, kar, eroin ve ben yorgunluk ve
ıslaklıktan titreyerek, gece ışığı içinde, saman yolunun
altında, otel koridorundaki yangın söndürme aygıtının
yanında,
Karaib denizinin altı kat üzerinde duruyorum ve
bu madalyalı, sakallı, favorili beylerin,
kapı aralığından şapkalarını yatağıma atan
bu katillerin kimler olduğunu bilmek istiyorum,
yalnızlık sureleri okuyorum, yalnızlık, kir ve yalnızlık,
telgraf makinaları durmadan zil çalıyor, öksürüyorum,
eriyip giden bu kişiler, bu göçebelerin tümü,
bu sarhoşlar, bu benden önce, benimle birlikte,
benden sonra batanlar, altmışdörtbin —brüt kayıt—
tonluk kafamda birbirlerine telefon ediyorlar.

Ama yeniden sonu anlatmak için:
O zaman biz (kim bu: «biz»?)—
tümüyle ve bütünüyle bir şeylerin batabileceğine inanıyorduk,
hiçbir iz bırakmadan yok olacağına, gölgesiz,
kökünün tümden kazınacağına,
her zaman olduğu gibi, artıklar bırakmadan yok olacağına
(yeterince bilinen
«geçmişin kalıntıları»)—

İyimserliğin bir başka oyun biçimi!
Bir son olabileceğine inanıyorduk henüz, o zamanlar
(ne zaman: «o zamanlar»? 1912 ? 18 ? 45 ? 68 ?),
Yani: bir başlangıca inanıyorduk.
Ama öğrendik o arada:
Akşam yemeğinin henüz bitmediğini.

Roast Turkey, Cranberry Sauce
Boiled Rice
Prime Roast Beef
Baked Potatoes with Cream
Watercress Salad
Champagne Jelly Cocoanut Sandwich
Viennese Ice Cake
Assorted Nuts Fresh Fruit
Cheese Biscuits
Coffee

Öyleyse sekizyüz ayıklanmış ceviz sandığı
beş kuyruklu piyano, Mr Spaulding'in otuz dizi golf ve
tenis raketi,

en son 42 derece 3 dakika kuzey,
49 derece 9 dakika batıda görüldü,
tüm zamanlar için yetmedi:
Burada, gözlerimizin önünde, yeniden su yüzüne çıkıyorlar
(nerede: «burada»?), 65 yıllık bir gecikme ile—

Kazayı bildiren, denize salınmış şişeler ve sonun sonu yok!
İçten selâmlar, boğulmadan önce
bir mukavva kutunun üzerine karalanmış,
denizden avlanan yemek listeleri,
mürekkebi solmuş kartpostallar,
şarap, gözyaşı ve okyanus içinde yumuşamış,
yaşam izleri, okunaksız, kurtulması güç—

İlgili komisyonların
son raporlarına hiç değinmeyelim,
bilirkişi raporları, polemik yazıları, anılardan,
denizcilik bürosu duruşmasının gözden geçirilen
tutanaklarından
yirmibeşbin sayfa,
kimsenin okumadığı—

Kutsal emanetler, kıyamet meraklıları için hediyelik eşyalar,
açık arttırmaları gözleyip
tavanaralarının kokusunu alan
toplayıcılara yem.
O zamanın yemek listeleri
tıpkı basım yeniden basılıyor,
Titanic Commutator, batış araştırma derneğinin
resmi yayını
her ay çıkıyor.

Gemi enkazının, dalgıçlar,
gaz balonları, denizaltılar yardımı ile
çıkarılması planları,

orijinal —*Titanic*— modeli maketler,
plastikten, yıkanabilir, bir metre uzunluğunda,
Copyright Entex Industries, Inc.,
posta ücreti hariç 29.80 dolara Edward Kamuda'dan.
285 Oak Street Indian Orchard, Massachusetts'den
istenebilir,
beğenmeyenlere parası geri yollanır—

Kurtarma sandalı resmi
kimseyi kurtarmaz doğal olarak,
can yeleği ile *can yeleği* sözcüğü arasındaki
ayrım da, yaşamla ölüm arasındaki ayrım gibidir:

Ama akşam yemeği sürmekte, yazılanlar
sürmekte, martılar gemiyi
sonuna kadar izlemektedir. Artık,
sonu önemsemekten vazgeçelim! Kim sona
inanması gerektiğine inanır ki?

Mutlaka hep bir şey kalır geriye—
Şişeler, kalaslar, güverte koltukları, koltuk değnekleri,
parçalanmış direkler:
Su üstünde yüzebilen tahta parçalarıdır geriye kalan,
sözcük kırıntıları.
Şarkılar, yalanlar, kalıntılar: Bir bölümüdür
burada dans eden şey, ardımızdan
su yüzeyinde yalpa vuran, mantar gibi.

Kaçışta duyulan huzur, Flaman üslubu, 1521

Tarlada oynayan çocuğu görüyorum,
o ayıyı görmüyor.
Ayı, bir çiftçiye sarılıyor ya da bir çiftçiye vuruyor.
Çiftçiyi görüyor o,
ama bıçağı görmüyor,
sırtına saplanan;
yani ayının sırtına.

Uzaktaki tepede bir arabanın
kalıntıları var; ama oradan
geçen oyuncu, bilmiyor bunu.
Açık renk aydınlanmış tarlada
birbirlerine doğru yaklaşan
iki ordu da—
mızrakları parladığından gözlerimi kamaştırıyor—
daireler çizip
onlara göz koyan atmacaları fark etmiyor.

Taban kirişleri arasından geçen
kır atları iyice görebiliyorum,
önde ve arkada
hızla koşan haberciyi de.
Çukur yoldan çıkmış olmalı.
Bu çukur yolun içerden görünümünün
nasıl olduğunu bilemeyeceğim hiçbir zaman;
ama, nemli olabileceğini,
gölgeli ve yaş, düşünebilirim.

Resmin ortasındaki gölde yüzen kuğular
beni görmüyorlar.
Uçurumun kenarındaki tapınağa bakıyorum,
kara file— garip,
açık bir tarlada kara bir fil!—
ve heykeller, beyaz gözleri
ormandaki kuş avcısına yönelik,
kayıkçıya, yangına.
Her şey ne kadar da sessiz!

Çok uzaktaki çok yüksek kuleler üzerinde
garip mazgalları olan
baykuşların göz kırptıklarını görüyorum. Evet,
bütün bunları açıkça görüyorum,
ama asıl önemli olanın ne olduğunu bilmiyorum.
Nasıl düşünebilirim ki?
Gördüğüm her şey,
öylesine açık, öylesine gerekli
ve öylesine erişilmez ki.

Hiçbir şeyin farkında olmadan, işime dalmış
tıpkı o kentin kendi içinde
ya da çok uzaklarda
o daha mavimsi kentlerin
diğer görünümleri içinde kayboluşları gibi,
diğer bulutlar, ordular ve canavarlarla
yaşayıp gidiyorum. Sürdürüyorum.
Tümünü gördüm ben, yalnız
sırtıma saplanan bıçağı göremedim.

OTUZUNCU ŞARKI

Yaşıyoruz daha, dedi içimizden biri,
yarı karanlıkta oturan:
Biz her şeyi daha iyi biliriz.

Bu sözlerden sonra
uzun bir sessizlik oldu.

Odanın en arka köşesinde
biri öksürdü, kıştı,
Orta Avrupa'daydı,
hayatta kalanların
dikkatle ve gittikçe hayatta kalışlarını
daha iyi kavradıkları o öğleden sonralardan birinde,
terkedilmiş istasyonlar ve sığınaklarda,
çalılıklar arasında ya da başka yerlerde
bir araya geldikleri öğleden sonralardan birinde.

Ağır hatıra eşyaları ile dolu bağlanmış bavullar
açıldı. Çinko tabak çanak vardı içlerinde.
Birkaç çocuk bezi, birkaç kibrit, gemi
simitlerinin kalıntısı, bezlere sarılı, tütün kırıntıları.
Dışarda gökyüzünde hafif
bir pırıltı görülüyordu hâlâ.

Daha önceleri olanların
büyük bölümünün
bir iz bırakmadan
bir taşın suda batışı gibi
yok olması garipti.

Nemli bir koku,
sanki biri ütü yapıyormuş gibi,
tüm odaya yayıldı.
Sırtı pencereye dönük bir genç kızın zayıf soluğuydu.
Son ışığımızı da o alıp götürdü.

Şimdi, helikopterlerin yok olduğu,
hiçbir şeyin için için yanmadığı ya da ağlamadığı
şimdi, en korkunç olanın geçtiği
hiçbir şey duymak istemediğimiz şu anda
her şey yeniden başlayabilir.

Yabancı dillerde yeminler,
keşmekeş, başgöz yarma, vızıltı.

Önce her şey dezenfekte edilmeli,
bağlanmalı, yamanmalı ve gömülmeli.
Sonra öç alma sırası gelir,
öç almadan sonra da yineleme.

Soba dumanlar çıkarıyordu. Odanın ortasındaki
büyük masada bir şey
duruyordu. İç içe sokulmuş
bir yığın palto, çadırlama planı,
kum çuvalı, lif kağıdı topları mıydı?
Kimse aldırmadı.

Yıllarca iyi anlaştık
geri dönenlerle,
bize yaklaşanlarla.
Kalıtım tehlikesi denirdi o zamanlar, sızıntı
denirdi, kabul edilir en büyük kaza.
Aman aman, derdik. Ne zamanlarmış!

İki dikiş iğnesi değiştirildi
ufak bir sabun parçasına karşılık.
Bir deri bir kemik kedi
duvardan sızan suları kemiriyordu.
Gazlı bezler değiş tokuş edilirdi.

Bezelerinden muzdarip asker kaçağının
kalın gözlük camlarının ardında
görülen gözleri, boğulmuş birinin
gözleri gibi açık renkteydi.

Yaptığımız her şey yanlıştı.
Bu yüzden de düşündüğümüz
her şey yanlıştı. Ben tanığım!
Avutan yok beni! Yok!
Oradaydım ben. Bak,
şu yara izlerine! Bakın,
inanmıyorsanız bana!
Bu yaralar kanıtı!
Ve bize, ısırıktan yenmiş
kolunu gösterdi.

Kapının önünde şimdi
geniş bir su birikintisi var,
içeriye her giren ardından yaş bir iz bırakıyor.

Aslında sonunda kendimizi savunsak
daha iyi ederdik. Ne zaman peki?
Nasıl? Eskiden demek kolay!
Eskiden yaşam değildi ki o yaşanan.
Seçeneğimiz yoktu. Ama şimdi
yoksulluk egemen ve de bir çeşit huzur.

Aşağılananlar baktılar birbirlerine.
Türbanı olan biri

omuz silkerek döndü.
Sürükleyici sesiyle ateşçi
son sözü söyledi.

Dışarda hızla kar yağmaya başladı.
Yüzyıllık parke
çoktan çatlamıştı.
Ayaklarımızın çevresinde
ufak çamur birikintileri oluşuyordu.
Samurlar giymiş yaşlı bir adam
zarifce dua etmeye başladı.

Yarım kilo yer mantarı
yıkanır, temizlenir,
dikkatlice soyulur,
bıçak inceliğinde parçacıklara kesilir,
katıksız tereyağla hazırlanır,
ateşte biraz tutulur,
sülün göğsü fileleri ile servis yapılır—
salçayı unuttum.

El sallıyoruz, bırakıyoruz konuşsun.
Bağırıyor biri: İyi, peki.
Başlayalım artık.

Kimse kıpırdamadı.
Bir yerlerden mırıltı duyuldu,
gittikçe inceleşti, kaynamaya, yırtıklaşmaya
başladı, belki de sobadan
geliyordu.

OTUZBİRİNCİ ŞARKI

Berlin'deki oda
duman ve kurtarılmış malzemeyle doldu.
Soluksuz kalmış ve örtünmüş durumda
kapıyı vuruyorlar
ya da camları açıyorlar,
içeri sıçrıyor, saçlarından
karları silkeliyor
ve çıtırdayan sobanın
çevresinde oturuyorlardı.

Ateşçi karpit lambasını yukarı kaldırıp
bize duvarda
geçmiş sellerin izlerini,
o koyu renk, diz boyu,
kalça boyu, alın boyu çizgileri gösteriyordu,
cızırdayan ışığın altında.

En korkunç olan gerimizde kaldı!
Korku ve sevinç yaygaraları,
fısıldaşmaları, inlemeleri.
En korkunç olan bitmez hiçbir zaman!
Tufan önümüzde daha!
Sıkı tutunun!
Can sıkıcı bir şarkı oldu birden,
çamur içinde bata çıka bir gidip gelme,
bir gevezelik!

Oda yalpaladı.
Hayatta kalanlar sıkılıncaya kadar yorulmadılar
nasıl hayatta kaldıklarını anlatmaktan.

Sonra, uzun süre bir şey olmadı.
Kimse açmadı ışığı,
oysa çok karanlık olmuştu.
Camın önündeki kar
durmadan yükseliyordu. Bu gece
öyle kolay bitmeyecekti.

Sıcak çay getirdi kova
içinde kabadayı. Şekeri bile vardı.
Kaşıkların çınlaması duyuluyordu,
işte böylesine sessizleşmişti
gittikçe daha hızlı yaşlandığı görünen
köşeleşen oda.

Kimi bir daire içinde, posta çuvalları üzerinde
oturuyor, ezbere bildikleri
tümceleri söylüyor
ve bir ölüden söz ediyorlardı.

İyi ki öldü.
Şimdi biz, onun ardında kalanlar,
düşmanları ve sevgilileri
bu ünlü şarkılardan
işimize gelmeyen bölümleri çıkarabiliriz.

Silebiliriz.
Biz olmasak bir hiç o.
Onun adına konuşan biziz,
istediğimizi de yaparız
onunla.

Biliyor musunuz, burada nasıl duruyordu, çıplak.
Yanıp yakılıyordu, elleriyle kürek çekip
ipi nasıl kaybettiğini anlatıyordu?
Ne işe yarayacaktı bu su cesedi?
Banyonun suyu çoktan taştığı halde
ölmek istemeyen bu yaygara
ne işimize yarardı?

Çul tutmaz, gizem hırdavatçısı, kılı kırk yaran!
Yaşlı yabanıl hayvan, dönek,
pinti, soğuk. Evet, doğru,
o zaman besledik onu,
ısıttık, bu güçlü şarlatanı,
isteklerini yerine getirdik—
ama dinazor yüreği onun, hırsı,
derimsi teni, maya kokan,
balçık, küf kokan—

Düşman kadınların ve dulların
dırdırıyla dolan
geniş odada
masanın üzerinde belirsiz
karanlık bir şey duruyordu
kocaman bir ekmek gibi.

Arada bir, tıpkı bekleme odalarında olduğu gibi,
biri girip çıkıyordu selâm vermeden.
İzin verir misiniz, örneğin ben,
doğru dürüst açıklamak istiyorum,
onun Havana'ya hiç gitmediğini,
bu yalancının, ayrıca,
orada buzullar olmadığını.
Uydurma hepsi!
Çalıntı.

Kimsenin tanımadığı biriydi o,
şöyle şişmanca, şapkalı biri.
K. idi adı, ya da ona benzer bir şey,
bir kez bisküvi satmıştı,
koca gemiler dolusu
bisküvi ve peksimet.

Yaşlı kabadayı şıp şıp bir aşağı bir yukarı yürüyor
ve bizi dinliyordu. Sonra durup
baş parmağını kırmızı
eskimiş, süvari ceketinin cebine sokarak
neşeyle şu haberi verdi:
Bir hırsızdan çalan
hırsıza yüz yıl af!

İyi, iyi. Bir kısmı güldü,
oysa hiç de gülecek durumumuz yoktu.
Af? Hiçbir zaman! Ta kendisi,
iki yüzlü ve göz boyayıcıydı,
yalnız bu anı beklemişti.
Ben! Gerçek ozan benim!
(Hem de o! Herkese hoş görünmek isteyen bu herif.)
Ta kendisi benim. Uyarıyorum sizi!

Çekememezlik, kıskançlık ve korkudan
keçeleşti.
Sedef renkli esrarkeş gözlerine bakıldığında
yaşlanmayacağı anlasılıyordu.
Yutkundu, tıkandı kaldı,
ateşçi sırtına vurdu onun.

Eski zamandan kalma giysiler içinde bir kadın belirdi,
adına bakılırsa Rus'du.
Ağlıyordu. İçimizden biri

kapının önünde duran kalasdan
geçmesine yardım etti. Adımlarının altında
çamurumsu su gurulduyordu.
Çok gençti, dulların içinde
en akıllısı oydu, gözleri
yaş kirazlar gibi parıldıyordu.

Hayır, yanılmıyorum.
Fosildi o, pörsük,
haykıran bir canavardı,
bir zamanlar panayırlardaki
çadırlarda gösterilen balinalara benzeyen,
formol ve çürük kokan biriydi.
Seviyorum onu. Ölümüne dua etmiş
sonra öldüğünü ilân etmiş
ölümüne gömmüştüm.

Bizim olan bu huzurla
ne yapacağız şimdi?
Bu sığ suyun yanında burada oturmak
güzel ve hoş mu?
Hayır. Uzaklaşalım mı?
Hayır. Sürdürelim mi?
Bakın ha.

Her zaman ölülerin ağzının tıkanmasından
yana olan asker kaçağı
uykusunda inliyordu.
Sevgili ve düşman birbirlerine sarılıp
yıkandılar, dinlendiler.
Kedi hâlâ oradaydı.

Birkaçını deniz tuttu.
Diğerleri karanlıkta ağlayarak sevişti.

Arada bir yemek yedik. Çoğuna inme indi.
Sıkı durduk.
Dost ve düşman,
burada biri diğeri kadar çoktu.
Kimse saate bakmadı.

Güzel bir geceydi,
tropiklerde yaşanan geceler cinsinden.
Gözlerimiz kapalı
güverte koltuklarında öylece yatıyorduk.
Ayaklarımızın altındaki su
yavaşça şırıldıyordu.

Geriye biz kalmıştık, nefes alıyorduk.
Rastlantı, herhangi bir rastlantı
bizi buraya atmıştı.
Hepimiz aynı teknenin içindeydik.

OTUZİKİNCİ ŞARKI

Sonradan, sonsuz oda
iyice karardığında
kimse kalmadı orada
ölü adam dışında
bir de adsız bir kadın.

Sevgili ve düşman
başka bir kişilikte
eriyip gitmişti.

Adsız kadın, onun sakin soluk alışlarını
duydu, karanlıkta ona doğru eğildi,
ağzını kapattı, öptü
ve aldı onu yalın ağzıyla.

OTUZÜÇUNCÜ ŞARKI

Sırılsıklam ıslanmış, ıslak bavullardan kişiler seçiyordum.
Eğri bir düzlükte durduklarını görüyorum, rüzgâra yaslanmış,
eğri yağmur altında, belirsiz, uçurumun kenarında.
Hayır, ikinci bir yüz değil. Havanın suçu
böyle solgun oluşları. Uyarıyorum onları, sesleniyorum
örneğin,
yol eğri bayanlar baylar, uçurumun kenarındasınız. Onlar,
doğal olarak,
soğukça gülüp, cesurca karşı bağırışa geçiyorlar:
Teşekkür ederiz, size de.

Gerçekten de birkaç düzine olup olmadıklarını soruyorum
kendi kendime,
yoksa tüm insan soyu muydu orada asılı duran,
tıpkı belirsiz bir müzik gemisindeki gibi, hurda
ve yalnız bir tek amaca yönelik, yani batışa?
Bilmiyorum. Gözümü kapatıp dinliyorum. Zor söylemesi,
bu insanların kimler olduğunu, her biri bir bavula,
açık sarı bir uğura, bir dinazora, bir defne çelengine sarılmış.

Güldüklerini duyuyor ve onlara anlaşılmaz sözler
sesleniyorum.
Kafasında yaş gazeteler olan, tanınmayan kişinin
K. olduğunu sanıyorum, yolcunun işi peksimetçilik;
şu sakallının kim olduğundan haberim yok, boyalı bastonlu
adamın adı Salomon P.; durmadan hapşıran kadın
Marilyn Monroe olmalı;
beyaz elbiseli adamsa, su elinde siyah yağlı kağıda sarılı
notlar olan, mutlaka Dante'dir.

Bu kişiler umut dolu, ürkütücü bir erk dolu!
Bardaktan boşanan yağmurun altında dinazorların ipinden
çekiyor, bavullarını açıp sonra gene kapatıyorlar,
ve koro halinde şarkı söylüyorlar: «13 Mayıs dünyanın
sonudur,
artık daha fazla yaşayamayız, yaşayamayız daha fazla.»
Kimin güldüğünü söylemek güç, bu çamaşırhanede kimin
beni saydığını ya da kimin saymadığını ve
uçurumun ne genişlikte ve ne derinlikte olduğunu söylemek.

Yavaşça nasıl battıklarını görüyorum kişilerin ve onlara
şunları sesleniyorum: Nasıl yavaş yavaş battığınızı
görüyorum.
Yanıt yok. Uzaktaki müzik gemilerinde, donuk ve cesur
orkestralar çalıyor. Çok üzülüyorum, hiç de hoşuma
gitmiyor,
öyle hepsinin ölmesi, ıpıslak, bu çiseleyen havada, yazık,
ağlayabilirim, ağlıyorum: «Ama kimse bilemedi», diye
ağlıyorum,
«hangi yılda olduğunu, ne hoş.»
Ya dinazorlar nerede kaldı? Ya bu ıpıslak bavullar,
binlerce ve binlerce, bomboş ve sahipsiz,
suyun üzerine nereden sürükleniyor? Yüzüyor ve ağlıyorum.
Her şey, diye ağlıyorum, istendiği gibi, her şey yalpalıyor,
her şey denetim altında, her şey yolunda, insanlar eğri
yağan yağmurun
altında boğuluyordur herhalde, yazık, neyse, ağlamak
için, o da iyi,
belirsiz, söylemesi güç, neden, hem ağlıyor hem yüzüyorum.

Havana 1969-
Berlin 1977

Hans Magnus Enzensberger, çağımız Alman Edebiyatının dünyaca tanınmış yazarlarından. 1967 yılında Türkiye'ye de gelmiş, "Havana Duruşması" adlı oyunu yurdumuzda yayınlanmış ve başarı ile sahnelenmiştir. Titanic'in Batışı başyapıtlarından biridir. Ozan, bilimde teknikte hızla ilerlemesine karşın çağımız toplumunun umutsuzluğunu, modern dünyanın mucizelerinden sayılan Titanic gemisinin batışını simgeleştirerek olağanüstü bir anlatımla dile getirmiştir, tıpkı bir destan gibi, çağımızın bir destanı... Sezer Duru'nun başarıyla dilimize çevirdiği bu dev eseri Cem yayınevi okurlarına sunmaktan kıvanç duyar.

200 Lira

Kapak : M. MUTİ CEVİZİÇİ